له کوټله تر کابله

(یونلیک)

Ketabton.com

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ لمریز کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

(د کابل یونلیک)

فیروزخان صادق

۱۳۹۴ل کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

کتاب پېژندنه:

د کتاب نوم: له کوتله تر کابله

لیکوال: فېروزخان صادق

خپرندی: د افغانستان ملي تحریك، فرهنګي څانګه

وېبپاڼه: www.melitahrik.com

ډیزاینګر: ضیاء ساپی

پښتۍ ډیزاین: فیاض حمید

چاپشمېر: ۱۰۰۰ ټوکه

چاپکال: ۱۳۹۴ ل کال/ ۲۰۱۵م

د تحریك د خپرونو لړ: (۳۳)

یادونه: د چاپ حقوق له ملي تحریک سره خوندي دي او د کتاب د محتوا مسولیت لیکوال پورې اړه لري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د تحریك یادښت

د افغانستان ملي تحریك د (۱۳۹۳ ل) کال په پیل کې له خپلو ګرانو هېوادوالو سره ژمنه کړې وه چې د دې کال په بهیر کې به (شل عنوانونه) بېلا بېل دیني، علمي، ادبي او ټولنیز اثار خپلې ټولنې ته وړاندې کوي. ملي تحریك دا ژمنه د یاد کال د کب پر (۲۸)مه نېټه پوره او د یوې پرتمینې غونډې په ترڅ کې یې شل عنوانونه علمي اثار هېوادوالو ته وړاندې کړل. ملي تحریك په یاده غونډه کې ژمنه وکړه چې د (۱۳۹۴ ل) کال په بهیر کې به انشاء الله د خدای (ج) په نصرت ټول ټال سل (۱۰۰) عنوانه بېلابېل علمي اثار ټولنې ته وړاندې کوي. طبیعي خبره ده چې دا اسانه کار نه دی، ډېر زیات زیار او زحمت ته اړتیا لري، خو ملي تحریك ټینګ هوډ کړی چې خپله دا ژمنه به هم د تېرې ژمنې په څېر عملی کوي. دا اثر چې ستاسو په لاس کې دی د همدې (سل عنوانونو) ژمنه کړو اثارو له جملې څخه دی، چې د چاپ جامه اغوندي. ملي تحریك هیله لري چې له دې اثر څخه به زموږ هېوادوال په زړه پورې ګټه پورته کړي. ملي تحریك له ټولو هغو لیکوالو، ژباړونکو، سمونچارو، مالي او معنوي مرستندویانو او چاپ چارو څخه چې ددې اثارو د چاپ په دې ټول بهیر کې یې یو بل سره مرسته او ملګرتیا کړې او دا فرهنګي بهیر یې بریالی کړی، د زړه له کومې مننه کوي او کور ودانی ورته وایي.

د هېواد د فرهنګ د ښېرازۍ په هیله

د افغانستان ملي تحریك فرهنګي څانګه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پښتنو د لوی کور افغانستان پر لور یو سفر

ښاغلی فیروزخان صادق نه یوازې یو ښه شاعر، ژورنالسټ، کالم لیکونکی، ریډیو پاکستان کوهاټ کې اوونیزه خپرونې پیشکوونکی، یو ښه انسان، دکوهاټ د بابرې بانډې اوسېدونکی، د کوهاټ د سیمنټو کارخانې کې یو مزدورکار، یو محنت کش انسان، یو خوداره سړی، په دې ټولو خوبیو باندې په رښتیا فیروزخان صادق دی، د پښتنو لوی کور افغانستان ته کوم سفر د استاد اسماعیل یون او د افغانستان د ملي تحریک په بلنه کړی وو، د هغې ډېر حال احوال دوی پخپل یونلیک کې بیان کړی دی، هسې خو هغه ټول ملګري چې دوی سره په سفر کې شریک وو، هغه د دې سفرسلطاني ګواهان دي، خو زه یې پکې په ګواهۍ ورکولو کې ډېر باوري ګڼلی یم، نو ځکه یې ماته په دغه یونلیک د څه لیکلو وړاندیز کړی دی.

د ټولو نه وړاندې به د سفرنامې (یونلیک) په هکله یو څو خبرې وکړو، حمید وصال چې د انجمن ترقی پسند بنو په یوه غونډه کې کوم لیکچر ورکړی دی، د هغې نه یو څو ټکې ستاسو په حضور کې وړاندې کوم، هغوی وايي؛ چې ژوند پخپله یو سفر دی، سفر د حرکت نوم دی، چې مختلف آړخونه لري لکه جسماني سفر، ذهني سفر، معاشي سفر، د انسان په فطرت کې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې چېنې ده او د خپلې بې چېنۍ په سوب انسان په يوه ځاى کې تم شوى نه دى، سفرډېر زيات افاديت لري، چې د انسان په تجربه او مشاهده کې اضافي کوى او سفر کوونکى چې د سفر نه بېرته راشي، نو خپل کلي او قام ته نوي نوي خبرې راوړي او د مختلفو ملکونو او وطنونو د تهذيب، ثقافت او رواياتو نه خپل خلک خبروي، پخوا به د ليک لوست د نشتوالي په سوب سيلانيانو د خپل سفر حالونه په زباني توګه خلکو ته ويل او د دې نوو نوو خبرو په بنياد نړۍ د ترقۍ او سنۍ پوړۍ ته رارسيدلې ده، نو د انساني ترقۍ په دې عمل کې د سفرډېر لوى لاس دى، انسان به اول په پښو يا په څاريو سفر کولو او هغه يو قسم د ستړيا سره مخ و، نو هغه ګاډۍ ايجاد کړو او بيا د سفر د نورو اسانولو د پاره يې جهاز ايجاد کړو او دا نن چې جهازونو په سوب انسان خلا ته ورسيدو، دا ټول د سفر کرامات او کرشمې دي. ده وويل چې وړاندې به سفرنامه تش د تاريخ او جغرافيې حصه ګڼلې شوه، سفرنامه نګار به چې څه وليدل، نو د فوټوګرافر په شان به يې خوندي کول، خو نن د سفرنامه نګار پخپله په سفرنامه کې شامل وى، اوس د ده مثال د فوټو ګرافر نه بلکې د انځورګر(مصور) دى، اوس دې پکې د خپلې مرضۍ رنګونه هم اچوي او خپل تجربات او مشاهدات او احساسات هم پکې ځايوي او د دې په بنياد سفرنامه په تخليقي صنفونو شميرلې شي ؛

(c) ketabton.com: The Digital Library

مخکې لیکي؛ چې ترڅو پورې چې پښتو کې د سفرنامې د لیکلو د روایت خبره ده، نو پښتو کې اولنۍ سفرنامه د خوشحال خان ختټک منظومه سفرنامه سوات نامه ده، چې د سوات ښکلي مطالعه پکې وړاندې کړې شوې ده. دویمه سفرنامه د عبدالرسول د کشمیر یادېږي چې نایابه ده، د ابن بطوطه سفرنامه میاعمرالدین په ۱۹۰۸ م کې ژباړلې ده، د مرزا دوست محمد سفر نامه سراج الحج په ۱۹۱۱ م کال د میا محمد یوسف د فرائض حج او د نصرالله نصر د امب سفر په نوم سفرنامې هم یادولې شی. د هند د آزادۍ د تحریک په لړ کې چې کومې یادې سفرنامې مخې ته راغلې دي که څه هم چاپ شوی وروستو دي، هغو کې د خدائی خدمتګار سره تړلی یا د عبدالاکبر خان اکبر سفرنامه د روسی ترکستان او افغانستان سفرنامه چې ۱۹۵۸م کال کې چاپ شوی ده او د میا اکبرشاه د آزادۍ په تلاش چې ۱۹۲۰م کال چاپ شوې ده، د پښتو د ادب حصه ګرځېدلي دي، د باچا خان زما حج سفر نومې سفرنامه په ۱۹۲۲م کال کې لیکلی شوی ده، خو چاپ شوې وروستو ده، د حمزه بابا نوم په پښتو ادب کې ډېر معتبر دي، څلور سفرنامې یې پښتو ادب ته ورکړې دي، دې کې د کابل سفرنامه (منظومه) ده، بله یې نوی پښتون په نامه په ۱۹۵۷م کال چاپ شوې ده، چې دا هم د کابل سفرنامه ده، د حجاز په لور نومي سفرنامه یې په ۱۹۷۰م کال کې چاپ ده او د چوړ سفر یې په رهبر نومي مجله

(c) ketabton.com: The Digital Library

کې قسطوار چاپ شوی ده. پښتو کې د حج په سفرونو ډېرې سفرنامې لیکلې شوي دي، د ذکرشوو نه پرته د سید ضیا جعفری، حکیم عبدالوهاب خرکی، سید جعفرحسین رښتونی، میاعبدالرحمان لوګی، قندهار آپریدي سفرنامې د یادولو وړ دي، د سیده فانته بیګم زما سفرنامه چې پاک و هند نه علاوه پکې د افغانستان او یورپ سفرونه هم شامل دي. د پښتو په یادو سفرنامو کې ذکرکېږی، د طاهر آپریدي سفر پخیر ۱۹۸۵م کال او سفر مدام سفر ۱۹۸۰م کال په نومونو دوه سفر نامې چاپ دي، د آسیر منګل د اماراتو سفر، د محمود آیاز دیدن نه ناوخته راغلو، د افضل شوق اووه ګامه مزل او سفر په واورو، د محمد سراج پیښورنه کلکتې پورې چې هغه دغه سفر د سوبهاش چندربوس د سل کالیزې په پروګرامونو کې د ګډون کولو په غرض کتابي شکل کې راغلي دي، دې نه علاوه محمد نواز طائر د حاتم طائي سفرنامه هم ژباړلې ده، چې په ۱۹۸۹م کال کې شائع شوې ده.

دا وو د سفرنامو یو لنډیز چې حمید وصال ډېر په کړاو راغونډ کړې وو.

دا دکال ۲۰۱۳م کال د مارچ میاشتې واقعه ده، چې د افغانستان د ځوانانو ملی تحریک او د ژوندون تلویزیون د استاد اسماعیل یون په بلنه موږ یو څو ادبي ملګري د کوهاټ نه سحر وختي روان شو، عبدالرحمن افغانیار، فیروزخان صادق،

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډاکټر صابر شینواری، جان محمد زرګر، شیررحمن بیتاب راسره ملګری وو، طورخم ته په ډېرو کندو کپرو ماسپښین ورسیدو، د لوی کور افغانستان د سفر دومره تلوسه وه، چې د سفر کړاو راته داسې نه ښکاریدو، چې ګوندې مونږ ډېر په تکلیف راورسیدو، بیا هغه وخت خو زمونږ ټوله ستوماني ووتله چې کله د طورخم په برید راته د سترې مه شئ لپاره استاد اسماعیل یون صیب پوره پوره بندوبست کړې وو، د ګمرک لوی رئیس راته دومره تود هرکلی اووی، چې داسې ښکاریده چې لکه مونږ خپل کور ته راغلی وو او حقیقت هم داسې ده، چې د دربو ورځو په استوګنه کې مونږ دا نه دي محسوس کړي، چې مونږ مسافر یو بلکې داسې مو شمیرلی ده، چې د سحر کور نه ورک ماښام کور ته راغلي یو، په ګمرک کې راسره حسینه ګل، وارث خان نایاب، شاهد الله احساس هم ملګری شول، هلته د چاروا کو سره د دواړه هېوادونو په هکله تاوده بحثونه وشول، خو غم او خوشحالی مو یوه ده، د یو بل ټکونه مو پیغور نه دی ګڼلی بلکې دا مو د یو بل شریک غم ګڼلی، چې څنګه دا ګمرک نه په فلائینګ کوچ کې کیناستونو سمد ستي ډاکټر صابر شنواري د افغانستان د بېلا بېلو سیمو تاریخي معلومات رابرسیره کول شروع کړل، ان تر خاص کابل ښار پورې دوی به د هرې علاقې تاریخی حوالې بیاناوه، داسې محسوسیده لکه د افغانستان د تاریخ یوه غړیدونکی

(c) ketabton.com: The Digital Library

انسائیکلوپیډیا مونږ سره روانه ده، هر لمحه به مونږ د هرې سیمې تاریخ پخپلو سترګو لیدو، په ټوله لاره ځای په ځای لوی لوی هوټلونه جوړ شوي وو، د بهرنیو ملکونو اوبه، شربتونه، خوراکي څیزونه او د مسافرو د پاره ټولې آسانتیاوې موجودې وې، خو د افغانستان روایتی ترخې چای به ډېرې کمې ملاویدې، خلکو به د الوګانو چپس، پکوړې، دیخ شربتونو بوتلې ډېرې خوښولې، هلته د ځایي اوبو په ځای به د بهرنه راغلی اوبه زیاتې خوښولې، وجه ئې دا وه، چې د خلکو اقتصادي حالات هم ښه شوی وو، بله دا چې د کابل خپلې اوبه د استعمال نه وې، د کابل ښار داسې ښکاریدو لکه مونږ چرته یورپ ته راغلی وو، موسم داسې خوندور وو چې شپه مو ډېره په آرام تیره کړه، سحر وختی په لوی هوټل کې ډېر منظم سمینار وو، ۲۹ لیکوالانو او منورینو خپلې ویناګانې وکړې، هر چاته به یو ټاکلې وخت ورکول کېدو، زیات نه زیات لس دقیقې او که چا به خبره اوږدوله، نو د بنډار کوربه ورته غږ ورکړو، ډېرې لوی لوی سکالران پکې د افغانستان د ګوډ ګوډ نه رابللی شوی وو او داسې دا سمینار ډېر په منظم ډول پای ته ورسید، د غرمې ډوډۍ انتظام شوی وو، هلته چې خلکو مونږ ته کومه مینه راکړه، تر اوسه مې هغه نه هیریږی، بیا د ژوندون ټیلویژون ته راغلو، د اسماعیل یون میرمنې د ماښام د ډوډۍ کړې وه، دویمه ورځ د کابل ښار په سیل اووتو، ډېر تاریخی ځایونه مو

(c) ketabton.com: The Digital Library

اولیدل، خو ما چې هلته د ځوانانو هلې ځلې ولیدې نو دا مې محسوس کړه، چې راتلونکی وخت کې به د ځوانان د هیواد واګې سمبالوي،هر ځوان دوه دوه نوکرۍ کولې، لیک لوست هم کوي، د نوو رسنیو سره کلکې اړیکې لري ، د نړۍ په سیاست ښه پوهه لري، د پښتو سره په انګلیسي هم ښه عبور لري، زړو افغانانو په مخونو د زوړ افغانستان ښې ښانې جوتې ښکاریدې، د پنځه دیرشو کالو د خارجي یرغل او داخلي جنګ باوجود هم د ولس د ځوانانو ارادې ډېرې لوړې ښکاریدې، د ملي تحریک په کوششونو ځای په ځای د چوکونو نومونه د پښتنو اتلانو په نوم لیکلي شوي وو، سره د دې چې وخت په وخت ورته ډېرې ستونزې مخې ته راغلې وې، خو دوی ددې هیڅ پروا نه ده کړې او خپل مرام ته یې ځانونه رسولي، په کابل ښار کې ډېرې لویې لویې هوټلې، مارکیټونه، شادي هالونه، پلن پلن سړکونه، د نوو نوو ګاډو پکې درز دروز داسې منظر پیش کولو لکه دلته هر ورځ وادونه کیږي، امن وامان پکې ډېر وو، خو بیا هم پولیس ځای په ځای د هر قسمه پیښو ته تیار ولاړ وو، درې ورځې مونږ داسې تیرې کړې چې سحر او ماښام به چرته نه چرته یو نه یو بندهار وو، دا هر چا دا خواهش وو بلکه ډېره مینه وه، چې دوی غوښتل چې مونږ پخپلې میلمستیا ونمانځي خو وخت به مونږ ته اجازه نه راکوله، داسې درې ورځې تیرې شوې لکه خوب،زمونږ ملګرو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپلې خپلې کډې وتړلې، بیرته خپلې خړې پختونخوا ته روان شو، او داسې چې تر اوسه پورې مو هغه مینه هیره نشوه کومه چې مونږ د ځان سره راوړې وه او یوه ملامتیا ځان سره هغې سیمې ته راوړه، چې دا افغانان ورونه مونږ ته څومره د قدر په نظر ګوری یعنی بیخی د ورونو په سترګه او زمونږ سرکار ورته د ترهه ګر په نظر، دلته مې زړه ډېر خراب شو، او ترڅو چې دا رویه او انسانی تذلیل وي، نو د دواړو ملکونو یوبل سره اړیکې امکان نه لري، چې هغه د ورولۍ رشته دوام ولري، حیران په دې یم چې دواړه هیوادونه یو بل سره دومره تړلي دي، چې د ښه او بد تاو یې یو بل ته خامخا رسي، خو په پاکستان او افغانستان دواړو کې داسې قوتونه شته چې هغوی هیڅکله د دواړو هیوادونو تر مینځه کلکه ورولي او مینه قائم و دائم وي، په دې کې هیڅ شک نشته چې بهرنی او داخلی قوتونه همیشه داسې کوششونه کوي، چې د دواړو هیوادونو تر منځ داسې کړکیچن حالات روان وي، دا دغه ناوړه کار غندنه یوازې په دعا نه بلکه دوا پکار ده. باید دلته یو خبره ورزیاته کړم چې پښتون په دې سیمه کې د ټولو نه آرزان څیز دې او بهرنیو قوتونو ته د داسې قام ضرورت وو کوم چې دوی ډېر په آسانه استعمالوې شې، نو ځکه هره لوبه د دلته شروع کیږی، د مثال په توګه د پاکستان د کرنسی په نوټونو کې د ټولو نه کم نوټ د لسو روپو دې په کوم چې د باب خیبر تصویر چاپ شوی دی او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

زرو په نوټ د قائداعظم د قبر تصویر دې او هم دا رنګې د پنځه سوه نوټ باندې شاهی جمات تصویر دی، د دې مطلب نور څه کیدې شی چې د ټولو نه آرزان بیعه پکې پښتون دی چې په لسو روپو هم آخستلې شی.

د تیرو څو لسیزو راهیسې دا هرڅه مونږ پخپلو سترګو ګورو او وینو خو دا چې دا څه کیږی او څوک یې او ولې یې کوي، د دې نه مونږ ښه خبر یو خو که څه وایو نو وئیلې نشو، که څه ووایو نو بس دومره چې د داخلي او خارجي قوتونو تر مخه یوه موخه ده، هغه مو ده چې پښتون قام په معاشي، سیاسي، معاشرتي او مذهبي توګه دومره په کړکیچونو آخته کړي، چې د مخ په تلو لارې ګودرې ورنه خطا کړي، ددې مخنیوي د پاره مونږسره هیڅ داسې قوت نشته چې مونږ ترې خپل ځانونه او راتلونکی نسل وژغورو، هغه د سلیم استاد شعر دی چې:

پښتو کوڅه په کوڅه ګرځي پښتانه لټوي
پښتون ترمخ په وړاندې ځي چې ما دې نه لټوي

اعجاز خټک
دلاچې
۲۲.می ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوټله تر کابله

انسان د ازل نه په سفرونو او تېټالونو مئین راروان دی یا داسې به ووایو چې سفر او تګ راتګ د یو انسان ضرورت دی. هم دغه وجه ده، چې انسان د هر نوي سفر نه خوند اخلي او د سفر ډېرې پېښې او واقعات چې بیا کله په لیک کې محفوظ کوي، نو دې ته بیا راپورتاژ ویلې شي، خو دغه لیک د سفر د بشپړه معلومات ولرئ نو بیا سفرنامه بللی شي. په ادب کې د راپورتاژ د لیکلو او د سفرنامو د لیکلو روایت ډېر زوړ دی، خو په دې لنډه موده کې چې پښتو ادب کې څومره سفرنامې او راپورتاژونه لیکلی شوي دي ټولو په ادب کې خپل یو اهمیت او مقام ترلاسه کړی دی، نه یوازې دا بلکې په مکمل ډول یې په ادب کې د یو صنف حیثیت موندلی دی، دغه وجه ده؛ چې په دې موده کې دې صنف ته پوره پوره پاملرنه شوی ده، که په سفرنامو او راپورتاژونو خبره کوو، نو خبره به ډېره اوږده شي، خو په لنډو لنډو به راوګرځو. ښاغلی فیروز خان صادق د پښتو ادب او صحافت په حواله یو پېژندلې شوې نوم دی، چې د پښتو صحافت او ادب په میدان کې خپله یوه پېژند ګلو لري، د هغه دا راپورتاژ هم د هغه دصحافتي ژوند فکر او نظر یو نچوړ دې، چونکه راپورتاژ هم د صحافت یو مد دې ، یوه څانګه ده، نو ځکه د نومو ړي دا هڅه د هغه د صحافتی تجزیي او مشاهدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

یوه ښکاره نمونه ده، دا راپورتاژ د پښتنو د لوی افغانستان سفري روداد دی، نو ځکه د دې سفر خپله یو رومان هم د دې سفر سره تړلې وو، یو روحانی او مسلکی تړون هم د دې سفر د مسافرو لاس کلک نیولې وو، چونکه زه هم د دې سفر یو برخه وم، نو چې کوم احساس په دې سفر کې ما احساسولې دې، ښاغلی فیروزخان صادق د هغې انځورګري هم کړې ده، په ټول سفر کې به د ټولو غړیدونکو ملګرو په شتون کې په هم دا ښاغلې داسې غلې وو، چې د هغه ژورې چوپتیا به په نورو ملګرو ساه ډوبی راوسته، خو هغه د دې سفر نه چې څه ترلاسه کول، نو د پاره یې د خپلې ژورې مشاهدې سترګې پرانستي وې، د هغه ټول قوتونه هم د دې مقصد د پاره ویښ او بیدار وو، خو دا پته هله ماته ولګیده چې راته ښاغلي اعجازختک د هغه دغه مسوده د لیک د پاره په بریښنا لیک راولیږله او ما چې کتاب څنګه څنګه لوستو او پکې غرقیدم نو دا احساس راته وشو، چې د دې سفر په ټوله لار او هلته په هر ځای کې دا ښاغلی دومره غلی ولې وو؟ بهر حال دا راپورتاژ ډیر خوندور دی، دغه سفر چې د کومو کومو پړاوونو نه تیر شوې وو، د مینې او جذبې د کومو ګوټ پیرونو نه تیر شوی دی، نو د هغې ټول ټکی په ټکی په راپورتاژ کې په ژوندۍ بڼه لیکلی پروت دی، زه د دې کتاب د لوستونکو ذوق او مینه نشم خرابولی، چې د خپل مضمون د طوالت او ضخامت د پاره ترینه څه ټکي او کرښې را

(c) ketabton.com: The Digital Library

واخلم، بلکې دا په لوستونکو ته پرېږدم، چې په خپله دا کتاب ولولي، د دې نه خوند واخلي، خدای دې وکړي، چې پښتانه د ښاغلي فیروزخان صادق دا د قدر وړ هڅه په درنو ټکو اوستايي او دوعا به کوو چې دا راپورتاژ دې د پښتنو د يووالی او تړون يو ګام ثابت شي، چې د پښتنو د يو موټي کېدو لاره هواره کړي او دې سره سره دې د استاد اسماعيل يون صيب او د هغه د ملګرو کورونه هم ودان وي، چې د دې مقصد د پاره کار کوي، هيله ده؛ چې پښتنو اديبانو شاعرانو داسې د پولې يو خوا بلخوا تګ راتګ به هم داسې دوام لري ځکه جه دا پولې او دا کرښې د پښتنو دغسې يووالی او تړون به نور له مينځه وړي او هاغه ورځ لرې نه ده، چې ټولې کرښې او پولې به ونړېږي او پښتانه به يو شي.

په درنښت

سيده حسينه ګل

مردان

جون ۲۲ مه ۲۰۱۵ م کال

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

افغانستان زمونږ لوی کور دی، په زرهاو کلونو لرغونی تاریخ لري، اسلام دلته د شروع نه د دین د دعوت په برکت خپور شوی دی او بیا په ۲۳ هجري کې د حضرت عمرفاروق (رض) په دور خلافت کې دلته اسلام نور هم پیاوړی شو، هرات، بامیان، فاریاب، بلخ، جوزجان، تالقان او قندهار هم په اسلامی سلطنت کې داخل شو او بیا د حضرت عثمان غني په زمانه کې کابل غزني او یو شمیر نورې سیمې هم د فتحې نه پس په اسلامي سلطنت کې شاملې شوې او یو مضبوط او مستحکم اسلامي افغانستان جوړ شو.

هم په دغه اساس ورسره زمونږ د مسلمانانو عقیدت هم دی او محبت هم او بیا د پاکستان سره خو یې د دین جغرافیې، کلتور، تجارت، ادب، ځکه نو د دواړو هېوادونو ولس د یو بل لپاره د اخوت، مینې او احترام په جذبو سرشار دي او د یو بل هېواد ته د تګ په وخت ځان مسافر نه احساسوي خصوصا کله

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې په ۱۹۷۹ کې روسي عسکرو په افغانستان یرغل وکړو، نو د افغانستان مسلمان غیرتي او پتمن ولس د خپل دین او ناموس د حفاظت په خاطر ګاونډي اسلامي هېوادونو پاکستان او ایران ته هجرت وکړو، چې زیات شمیر وګړي یې په پاکستان کښې مېشته شو، په دې دوران کې د لرې پښتونخوا ولس د خپلو افغانانو ورونو خویندو سره لکه د مدینې د انصارو سلوک وکړو او تر خپله وسه یې د دوی میلمستیا وکړه، بلخوا افغانان هم ډېر محنت کش او خواریکښ وو، چې هغوی هم لکه د ګیدړ تیارې ته نه کیناستل بلکې لکه د زمري یې محنت ته ترجیح ورکړه او کار روزګار یې شروع کړو په ځای ددې چې په نور چا بار جوړ شي، د خپل کور او بال بچ د نفقې ګټلو د پاره یې د محنت او مشقت لاره غوره کړه هم دا وه، چې د خپلو انصارو ورونو خویندو سره یې ډیر ښه وخت تیر شو.

په دې دوران کې د دواړو هېوادونو د وګړو ترمنځ د دوستۍ او خپلولۍ رشتې سره جوړې شوې، چې ورسره د دواړو هېوادونو د استوګنو د تګ راتګ سلسله نوره هم پراخه شوه او د ډیرو خلکو دا خواهش و، چې مونږ دې د خپل لوی کور سیل وکړو، چې د زمرې ځخه یې زه هم وم، ځکه چې ما به د خپلو سپین ږیرو او مشرانو ځخه د افغانستان خبرې اوریدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

خصوصا زما د ترور خاوند فتح محمد بابا چې اوس وفات شوی دی، هغه به د کار روزګار په سلسله کې ډیر افغانستان ته تللو او بیا به یې مونږ ته د هغه ځای حال بیانولو چې د وړوکوالي نه زما خواهش وو.

زه چې د ژورنالیزم څانګې ته راغلم او د ورځپاڼه وحدت پېښور سره مې عملي کار پیل کړ ما ویل اوس خو به افغانستان په دورو سترګی شم، ځکه چې افغان مهاجرینو چې کوم اوه تنظیمونه جوړ کړي وو وحدت یې اتم تنظیم ګڼلو وحدت د افغانانو په شا کلک ولاړ وو او تر جنګ بندۍ او بیرته تګ او بیا ودانۍ کار په خلوص سره کړی دی. بیا په وحدت کی د افغانستان په موضوع یو شمیر لیکونه او خبرونه هم زما چاپیدل خو د ورتګ نصیب مې نه و شوی او بیا چې په لوی افغانستان کښې حالات زیات کړکیچن شو، نو بیا خو د تګ نه په نه تګ خوشحاله ووم، خو چې د ملګرو د دورو او هلته د ادبي صحافتي او کلتوري فعالیتونو څخه به خبریدم نو بیا به مې دغه خواهش په زړه کې په غورځنګونو شو.

د کال ۲۰۱۳ د اګست د میاشتې اته ویشتمه نیټه او د چهارشنبې ورځ وه، چې د کال ۱۳۹۲ هجری شمسی د وږی شپږمی نیټې سره سمون خوری سهار د لمانځه نه پس د خپل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کلي نه کوهاټ ښار ته روان شوم، چې په هغه قافله کی شامل شم کومه چې د افغانستان د ملی تحریک او د ژوندون تلویزیون د مشر استاد محمد اسماعیل یون په بلنه کابل ته تلونکی وه او په کوهاټ کی د دغه زمه واري او مشري زلمي شاعر او انقلابي زلمي عبدالرحمان افغانیار ته سپارل شوې وه چې د یوې اونۍ راهیسې به یې شیبه په شیبه ماته یادونه کوله چې ځان تیار ساته کابل ته به ځو او چې ما به خپلوانو او دوستانو ته د کابل د سفر خبره کوله، نو هر یو به زه منع کولم او ویل به یې چې جنګ او بد امني ده او بیا د پاکستانیانو د پاره خو افغانستان قتل ګاه ده او زما ذهن یې داسې کړی و، چې ما ویل بس د تلو سره زما مرګ دی ځکه چې زمونږ په وړاندی رسنیو د افغانستان تصویر هم داسې وړاندې کړی و او زما خپلوانو دوستانو که ما ته دا نصحیت کولو نو هغوی ګرم نه وو.

خو زما یقین و چې افغانستان زما دویم بلکې لوی کور دی او پخپل کور کی مرګ هم د شهادت مرتبه ده او بل زما لکه د نورو مسلمانانو دا عقیده وه، چې د مرګ نه خلاصې نیشته او کومه ورځ او ځای چې د انسان د مرګ د پاره ټاکلی شوی دی هم هلته به دی رسیږي او هلته به مړکیږي او هم په دې نیت سهار وختی بازار ته راغلم چرته چې ملګري جان محمد زرګر چې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

پښتو زلمی شاعر او انتهايي خاکسار مخلص ملګری دی زما په انتظار و بيا يو بل زلمي ليکوال او مينه وال شيرالرحمان بيتاب او انتهايي مخلص ملګري ډاکټرصابر شينواری، او په دوبۍ کی د پښتو ادبي ټولنې باني او(د شور شور خاموشی) شعري ټولګې خالق محترم اعجاز خټک او زمونږ د قافلې مشر او مهتمم ښاغلي عبدالرحمان افغانيار ټول راغونډ شو او د کوتل د تاريخي غرونو څخه مو د طورخم په طرف سفر پيل کړو.

په لاره مې ملګرو ته وويل چې سيد صابر شاه صابر ته به هم ورځو، ځکه چې هغه سره زما رابطه شوې وه او چې زما د کابل د تګ نه خبر شو نو قسم يې راکړو، چې سهار چای به مو زما سره وي او که تاسو دلته نه راغلۍ نو بخښنم به مو نه ملګرو زما سره دا خبره ومنله، خو په دې شرط چې هلته به ډير نه ايسارېږو ځکه چې مزل زيات دی او وخت کم او زمونږ موټروان هم دا خبره نه منله ما ورته خپله مجبوري او د صابر شاه پيري او زورګيري بيان کړه او بيا په ډير مات زړه يې غاړه کيښوده او د سهار اته بجې مونږ د سيد صابر شاه صابر حجرې ته ورسيدو هغه زمونږ په راتګ ډير خوشحاله شو او د هر يو ملګری يې تود هرکلی وکړو د چايو څښلو په دوران کې مو ورسره خبرې اترې هم وکړې يو شمير عکسونه يې هم راسره وويستل او

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه کتابونه او معمار مجله يې ملګرو ته ډالۍ کړل او د کابل د ليکوالو د پاره يې هم مجله او کتابونه راکړل او چې د صابر شاه صابر نه رخصت شوو. نو د طورخم په طرف روان شو، چې د خيبر درې ته ورسيدو نو ماته دا شعر را ياد شو چې:

د خيبر دره خو لار د تللو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان يو دی

ما چې د خيبر خړو غرونو ته نظر وکړو نو د تاريخ يو لوی باب مې مخې ته راغلو دا هغه تاريخي سيمه او سړک دی چې د افغانستان د ننګرهار ولايت سره د پېښور پيوستون کوي په زرهاو کالونو تاريخ لري دا هغه لاره ده چې د وسطي ايشيا فاتحينو د هندوستان د حملو د پاره کارولې ده هم دغسې مورخين او سليګري هم پری تلي راغلي دي او د پاکستان د جوړيدو نه پس د دواړو ملکونو تر منيځه مهمه تجارتی لاره ده، خو د دومره تاريخي اهميت لرلو باوجود دا لاره د کنډراتو نمونه وړاندې کوی. هر ځای کې لاره خرابه ده دومره د شوارګزار سفر دی، چې بنده په تګ پښمانه کړی تقريبا ۴۸ کلوميټر

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوږده دا لاره د افغانستان په تنګ کې تر ټولو مشکله ده. سره د دې چې په دې لاره هره ورځ زرګونه قبايلي پاکستان او افغان وګړي سفر کوي د ټرکونو بسونو او نوروګاډو شمير هم زرګونو ته رسيږي د ناټو د پاره د رسد لاره هم دا ده ولی بيا هم د دومره اهميت باوجود د تنګ قابل نه دی. بلخوا په کابل ۲۰۱۲ کې پخوانی صدر آصف علی زرداري د دې سړک د جوړولو د کار پرانسته هم کړی ده او د يو اپس ايډ له اړخه ورته تقريبا ۲۷ ملين ډالر پانګه هم ورکړی شوې ده، خو په سړک کار دومره په سستۍ او لا پر واهۍ سره روان دی چې په راتلونکو لسو کالونو کې يې هم جوړيدل مشکل دي.

په دغه ازيت ناک سفر کې ما ته د خاطر افريدي مرحوم دا شعر رايادشو چې:

د خاطر رنګين غزل ته حيرانيږم

په دی خړ خيبر کې څه دي بې له خاورو

خو زمونږ دا خوش قسمتی وه چې ټول ملګري ښه خوش طبعيت او خوش مزاج وو او د يو بل سره په ګپ بوخت وو ګنې يو طرف ته د ګرمۍ سخت موسم او بل طرف ته خراب کچه سړک او ځای سره په ځای کار کولو په وجه بيا بيا اودريدل چې زيات

(c) ketabton.com: The Digital Library

وخت مو پکې ضایع شو، خو د دې ټولو مشکلاتو باوجود ملګري ښه خوښ وو او په څېرو یې د خوشحالۍ او تازګۍ نخښې څرګندې وې. دا سې معلومېده لکه چې د مودو مودو مسافر خپل وطن ته وا پس روان وي په لاره کې هغه تاریخي جماعت هم مخې ته راغلو چې څو کاله وړاندې پکې د جمعې د لمونځ په وخت ځانمرګی برید شوی وو او یو شمیر بې ګناه وګړي پکې په شهادت رسیدلي وو او جماعت هم شهید شوی وو. دغه منظر ټول ملګري غمګین کړل او شهیدانو ته یې دعا وکړه په سیمه کې یې د امن لپاره هم لاسونه پورته کړل نور هم د سیمې مختلف مقامات زمونږ د نظره تیر شو او بیا کله چې مونږ د طورخم تاریخي درې ته ورسیدو چرته د ډیورنډ کرښه مې ولیده، چې د دواړو خواو پښتانه د یو بل څخه بیلوي لکه چې په یو کور کې چې څوک دیوال جوړوی او د کور وګړي د یو بل نه جدا کوی دا تریخ تاریخ می هم د ذهن په پردو راخور شو چې د ډیورنډ د لاسه دا کرښه ولې راکښلې شوې ده او د لوی پښتون یو وجود یې ولې دوه ځایه کړی دی او بیا چې د دغه تړون معیاد پوره شوی دی، نو ولې په زور حال د دواړو هېوادونو دولتونه او اولسونه ژوند نه تیروي او د دښمن د تړون پریکړه تر اوسه مني او عملي کوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا وخت زمونږ په ساعتونو کې د غرمې يوولس بجې وې د طورخم په دروازه د وړو ګلاليو کوچنيو په لاسونو کې ګاډۍ وې او ويل به يې څوک مريضان ضعيفان يا سامان وړي، نو ګاډۍ حاضره ده، ځکه چې د طورخم په هډه کې چې مسافر کوز شي، نو بيا ډير مزل پياده کوي او پورې غاړه هډې ته ځي نو په دې دوران کښې مريضانو ضعيفانو ته تنګ ګران وي او سامان هم نه شي وړلی. ما يوه شيبه دا منظر وليدو او دغو ګلاليو ماشومانو ته ډير خفه شوم ما ويل دا وخت خو د دوی د لوبو او زده کړو دی د خوشحالۍ او ازادۍ دی دوی ولې دغو مزدوريو ته مجبور کړی شوي دي او پخپلو تنکيو لاسونو درانه پيټې وړي، ما ته خپل ضمير جواب راکړو دا هر څه د دې سيمې د دښمنانو د سازش نيتجه ده که دوی دلته د جنګ اورونه نه وي بل کړي او پردی جنګ يې نه وی راوړی، نو دا خلک به دا سې پسمانده او نا خوانده ولې وای؟ دوی به هم لکه د نورو ماشومانو سبقونه او مکتبونه ويل د خپل هېواد په ودانۍ او سوکالۍ کې به يې ونډه اخسته او د خپل سباوون لپاره به يې هڅې کولې.

ما په دغه موقع څلور طرفه نظر واچولو ځکه چې زه په اول ځل دلته راغلی وم او په دغه لږ وخت کې مسافرو د تګ په نيت

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وړاندې روان کړو او څو ملګري مو رانه مخکې وروستو شو ځکه چې هغوی هلته بلد وو او دوستان یې لرل چې د هغوی سره ووینې او بیا یې زمونږ د تګ نه خبر کړي عین په دغه وخت کښې د پورې طرف نه یو نوی موټر راغلو او زمونږ سره اودریدو چې د شا طرف نه یې ټوپک په لاس دوه کسان راښکته شو او مونږ ته یې هر کلی وویلو او په موټر کې یې راته د ناستې بلنه راکړه.

زه حیران شوم خو ملګرو تسلي راکړه، چې دا موټر د یون صاحب په وینا د ګمرک ریس محترم زړه ورخان شینواري رالیږلی دی ښه زړه ور کینه او بیا د سترګو په رپ کې مونږ د ګمرک ودانۍ ته ورسیدو، چې بیخي کمه فاصله کې و او د ګاډي ضرورت نه و. پیاده هم تللی شوو خو د ګمرک د مشرانو مینه او پیرزوینه وه چې په دغه لږ مزل کې یې هم موټر راکړو.

کله چې مونږ د موټر نه کوز شوو نو د ګمرک ریس محترم زړه ورخان شینواري مدیر ښاغلی قاسم خان ستانکزی او نورو کارمندانو زمونږ تود هرکلی وکړو او یوه شیبه یې راسره په خبرو اترو کې واړوله چې ډیرې ګټورې او معلوماتي خبرې مو واوریدې د افغانستان د حالاتو په اړه مو ترې ډیر معلومات ته لاسه کړل په دې دوران کې د پښتو یو زلمی شاعر ښاغلی

(c) ketabton.com: The Digital Library

جاوید شینا هم راغلو ورسره (ستا د سیمې کلیوال یم) کتاب خالق نصیب جان نصیب شینواری هم راغلو د دوی کلام زه په وحدت کې وینم او لولم یې ځکه ورسره غایبانه پیژندګلو وه دوی سره مو هم ښې ګټورې خبرې وکړې یو بل ملګری عالمزیب شیرزاد هم راغلو داسی یوه لویه جمع جوړه شوه او یو بل سره مو د زړه حالونه شریک کړل په دی دوران کې د پېښور نه هم درې

ملګري هر یو میا لطیف شاه شاهد وارث نایاب او د ده میرمنه او نوموتې لیکواله محترمه سید حسینه ګل هم راورسیدل، دوی هم زمونږ په قافله کې شامل وو، ځکه نو مونږ ورته انتظار کولو خو کله چې دوی راورسیدل د ګمرک په ودانۍ کې مونږ ته ډېره ښه او خوندوره ډوډۍ راکړې شوه، چې د دنیا هر نعمت

(c) ketabton.com: The Digital Library

پکې موجود و په دې موقع هم د ګپ شپ سلسله روانه وه د ګمرک رئیس محترم زړه ورخان شینواري. مدیر قاسم خان ستانکزي او د دوی نور کارمندان ډیر خوش اخلاقه او میلمه دوست مینه ناک او قدرمن چارواکي وو چې شیبه په شیبه یې زمونږ خیال ساتلو او خدمت ته موچمتو ولاړ وو په خبرو خبرو کې مو ورسره مرکه هم وکړه چې بیا په وحدت کې چاپ شوه.

د ډوډۍ خوړلو نه پس مو اودسونه وکړل چې د ماسپښین لمونځ وکړو ، خود موټروان خواهش و چې لمونځ به په لاره کې وکړو ، ځکه چې وخت د لمونځ ته ډیر دی او سفر هم زیات دی چې په وخت ورسیږو ملګرو ومنله او د ګمرک د مشرانو څخه مو رخصت واخستو او د جلال آباد په لاره کابل ته روان شوو سفر اوږد و او زمونږ زیات ملګري سنجیده وو بیا د حسینه ګل خور موجودګي هم داسې وه، چې د بعضې بیباک ملګرو د لارې خنډ و خو افرین شه په ډاکټر صابرخان شنواري چې د طورخم نه تر کابله پورې په سفر کې مسلسل لګیا و د افغانستان پوره تاریخ یې په حافظه کې پروت و ، د هرې سیمې په تاریخي او تهذیبي صورت حال به یې ډیرې تفصیلي او تاریخي علمي او د دلچسپۍ باعث خبرې کولې، ډاکټرصاحب پخپله هم د شینوارو قوم سره تعلق لري ځکه نو په دغو سیمو ډیرخبر دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

زیاته پوهه لري، چې یوه وجه یې دا هم کیدی شي چې ډاکټرصاحب څه موده وړاندې د شینوارو قوم د تاریخ لیکلو تابیا هم کړې وه، نو په دې لړ کې ترلرې لرې ګرځیدلی و او معلومات یې راغونډ کړي وو، د ډاکټرصاحب سره مونږ ډیر ازاد ګپ لګولو کله کله به پرې یو نیم ملګری د طنز ګذار هم وکړو، خو افرین شه د ده په حوصلې چې په تندي یې ګونجې قدري هم نه دی راغلې او په هره موقع یې د خندا پیشانۍ څرګندونه کړې ده.

د افغانستان آب هوا بیخي بدله او معتدله وه د ګرمۍ احساس مو بالکل نه دی کړی. په لاره کې د سړک په دواړو غاړو شنه باغونه فصلونه غرونه او سیندونه وو، چې زمونږ نظرونه یې خپل ځان طرف ته راجلب کول او مونږ د دغو قدرتي نظارونه محظوظ کیدو. په اکثرو مقاماتو کې مو ولیدل چې زمیندارانو نوې میوې او سبزۍ د سړک په غاړه د خرڅ لپاره ایښي وې، چې ما ته یې د مردان ملاکنډ په سړک د جهنډو، جلاله، شیرګړ او تر سوات پورې هغه منظر رایاد کړو چرته چې مقامي باغوانان او زمینـــداران ختکي،الـــوچې، اســـترابری،مالټې، املوک او د موسم نورې میوې او سبزۍ خرڅوي هم دغه منظر د طورخم جلال آباد په سړک مونږ ولیدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د سفر په دوران کې مو د مومند دره په مقام د سړک په غاړه جوړ شوی مسجد عمرفاروق کې د ماسپښین لمونځ په جمعې سره ادا کړو او د تحدیت بالنعمت په توګه باید ووایم چې د امامتۍ ثواب يې زما په برخه شو مخکې چې تیر شو نو د لوی مفکر شاعر لیکوال او سیاستوال استاد ګل باچا الفت مزار ته

ورغلو او دعا مو ورته وکړه، چې په لغمان کې موقعیت لري د دې نه پس په لاره کې د مازدیګر لمونځ لپاره ودریدو دغه ځای کې ډاکټر صابر خان شنواری یو دوکاندار نه د شلو روپو چپس رااخستل او چې کله يې شل روپۍ ورکړې نو دوکاندار ورته

(c) ketabton.com: The Digital Library

وویل شل نورې راکړه ځکه چې مونږ سودا په افغانیو پلورو. په دې خبره ډاکټرصاحب حیران شو او بعضې ملګري په خندا شو. نورو ملګرو هم د دوکانونو څخه د خوراک څیزونه او مشروبات راواخستل او د یو بل اکرام یې وکړو.

د دمې نه پس مو بیا حرکت وکړو او چې ماښام لمر پرېوتو نو په دغه وخت کې مونږ د کابل یکه توت سیمې ته ورسیدو

چرته چې د ژوندون تلویزیون ودانۍ ده. کله چې دروازې ته ورسیدو نو په وظیفه تعنیات څوکیدار زمونږ په روڼ تندي هرکلی وکړو او چې زمونږ د سفر نه خبر شو، چې د استاد اسماعیل یون په بلنه د یو سمینار لپاره راغلي یو، نو لا مونږ په خبرو بوخت وو، چې استاد یون پخپله بهر راغلو او زمونږ یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډير تود هر کلی وکړو ، بیا ورسره د ننه د ژوندون تلویزیون دفتر ته لاړو ، چې لویه ودانې لري او د هرې خپرونې لپاره خپلې جدا ستوډیوګانې لري. ورسره لوی چمن ، کینټین ،مسجد ، میلمستون او نورې تولې آسانی هم دلته موجودې وې. کله چې

مونږ دننه لاړو ، نو په چمن کې دوه میلمانه ناست وو. چې څنګه له مونږ سره مخامخ شول نو ډیر په مینه یې راته هرکلی وویلو او خپله پیژندګلوي یې وکړه چې د هغې تر مخه په دوی کې یو استاد ثناء الله خان یوسفزی و چې د ال انډیا ریډیو د ډهلي پښتو خپروني معروف نطاق و. او ما یې ډیر په وړوکوالي اواز اوریدلی و. څکه نو هرکله چې ده خبرې وکړې، نو ما ترې تپوس وکړو ستا سو اواز می چرته اوریدلی دی او بیا هغه د ال انډیا

(c) ketabton.com: The Digital Library

ریډیو د ډهیلی خبره وکړه او چې کله ما ورته وویل ستاسو د اواز سره د وړوکوالي نه واقف یم، نو بیا یې راته ټوله کیسه وکړه چې په بنیادي توګه د صوابۍ ضلعې د زیدې کلي سره تعلق لري، بیا د دوی نیکونه تخت بایې مدې بابا ته راغلي وو او وروستو یې مشران بټګرام ته تللي وو. هم دغه ځای نه بیا دوی هند ته لاړل خو جایدادونه او خپلوان یې اوس هم په دغو ځایونو کې میشته دي. البته ثناء الله خان یوسفزی د خپل خاندان سره اوس مهال په هندي کشمیر کې ژوند کوي او دلته د پښتنو قومي مشر دی. چې په کشمیر کې د پښتنو روایاتو او ژبې د خوندي کولو او غني کولو لپاره په لویه پیمانه کار کوي. ډیر خوش اخلاقه سړی وو او لویه تاریخي پوهه او پانګه یې لرله.

دویم میلمه د هند څخه راغلی ډاکټرعبدالخالق رشید و چې په هند کې په افغان سفارتخانه کې د کلتوري چارو مسول دی. نوموړی ډیر شریف شخصیت دی. یو شمیر کتابونه مقالې او د پښتون قام تاریخ یې لیکلی دی او خصوصا په هند کې د پښتنو د تاریخ څخه ډیر خبر وو او اوس مهال چې کوم پښتانه په هند کې میشته دي د هغوی متعلق یې هم دقیق معلومات لرل. په دې دوران کې زمونږ ملګرو ته هم موقع ورکړی شوه چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په وار وار سره خپله پیژند ګلوي وکړي. هر ملګری خپله لنډه پیژند ګلوي وکړه. البته ډاکټرصابرخان شنواري په ډیر تفیصل کې لاړو او پوره تاریخ یی بیان کړو، ځکه چې موصوف د تاریخ لیکوال دی ځکه نو په ماغزو یې تاریخ سپور و، خو ښه وه د ماښام بانګ شروع شو او مونږ د لمانځه لپاره پاڅېدو.

کله چې لمونځ څخه فارغ شو، نو د استاد یون صاحب په وینا مونږ ټول میلمانه په ګاډو کې روان شوو د شپې د کابل ښار بیخي د رڼاګانو نمونه وه. هرطرف ته لوړې دنګې ودانۍ ارت بیرت سړکونه د ټریفک بهترین نظام د ژوند ټول معمولات روان دوان بازارونه مارکیټونه آباد او د خلکو ګڼه ګونه بیخي یو داسی منظر و لکه چې مونږ د اروپا په کوم ښار کې روان یو. لږه شیبه پس مونږ یوې لوړې ودانۍ ته ورسیدو. هلته په پارک کې ټول ګاډي ودرول شو او بیا مونږ په پوړو پورته وختو چیرته چې د حجرې په طرز یو لوی میلمستون و.

دلته درې څلور کسان زمونږ منتظر و. چې مشري یې د یو زلمي حاجی میرعالم ستانکزي په غاړه وه. دا ښاغلی ښه کاروباري او شتمن سړی و. په پښتون قوم او ژبې هم سخت مئین و او د نن ماښام ډوډۍ زمونږ لپاره هم ده کړې وه. چې پکې د دنیا هر یو نعمت موجود و د خوراک په دوران کې د پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

قام په تاریخ او او سني وضعیت هم خبرې وشوې ورپسی د ترخو چایو دود وشو او ماسخوتن بیرته مونږ د راتګ د پاره تیاري نیوله چې یو زلمي راباندې آواز وکړو. صادق صاحب څنګه ئی ؟ او ملګري اندیوالان دې څنګه دي. ما په اثبات کې ځواب ورکړو خو حیرانه هم شومو چې دا څوک دی چې ما پیژني. او زه یې نه پیژنم هغه زما په طبعیت پوهه شو او زر یې وویل محمد کبیر یم او بیا ما وپیژندو چې د حاجی یاقوت خان شینواري سره په کوهاټ کې ده کار کولو ورسره یو بل ملګری خان آغا هم و ما ترې د هغه پوښتنه وکړه ویل یې هغه هم دلته دی او زه هم په دې ودانۍ کې د حاجی میرعالم ستانکزي سره کار کوم. ښه ګذاره مو روانه ده حاجی یاقوت خان شینواری د پښتو لیکوال او ژورنالسټ دی چې ورځپاڼې وحدت پېښور سره یې د بیوروچیف او کالم نګار په حیث کار کولو اوس مهال په بیلجیم کې دی او خپله دنده تر سره کوي.

د ملګري محمد کبیر نه رخصت شوو او بیا د ژوندون تلویزیون خپل میلمستون ته راغلو دا عجبه خبره وه، چې زمونږ په کمرو کې پکي نه وو او موسم معتدل و، ځکه نو د پکو ضرورت هم نه محسوسیدو او دا حال په ټول کابل کې و. مونږ لویو لویو دفترونو او هوټلونو ته لاړو، خو د کابل موسم دا سې

(c) ketabton.com: The Digital Library

و ، چې د غلته پکي نه وو. ورسره عامې او به هم د ښځو لپاره نه پيدا کيدې هرځای کې فلټر شوې او به په بوتلونو کې لاس ته راتلې او خاص وعام به هم دغه او به کارولې.

سهار چې مونږ پاڅيدو نو د لمونځ او ناشتې نه پس بيا د ژوندون تلويزيون په چمن کې راغونډ شوو او په هغه سمينار کې د ګډون لپاره مونږ روان شوو چې سر خط يې و(پښتون په تراژيدۍ کې او د ژغورنې لار) او د نومړي سمينار لپاره زمونږ په شمول د هېواد د ننه و دباندې څخه پوهان ليکوالان او د قلم قبيلې ښځنتان بللی شوي وو او بېلا بېلو مقاله ليکونکو ته په لاندنيو موضوعاتو د مقالو ليکلو بلنه ورکړل شوې وه:

(۱) د سيمې استخبارات او پښتانه

(۲) تيره يوه لسيزه او وژل شوي پښتانه مشران

(۳) د مدرسې او ښوونځی واټن او د پښتون ماشوم برخليک

(۴) شمالي ټلواله او پښتانه

(۵) مذهبي افراط او پښتانه

(۶) پښتانه او نړيواله ټولنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۷) پښتانه او د مفاهیمې هنر

(۸) د پښتنو ځان ساتي مشران

(۹) ښوونځي سوځونه او د پښتنو راتلونکی

(۱۰) د پښتون مشرتابه خلا

(۱۱) پښتانه او اوسنی سیاست

(۱۲) پښتانه او افراطیت

(۱۳) پراخ کیمیت او موثر کیفیت

(۱۴) پښتانه او رسنۍ

(۱۵) اقتصادي فقر او د پښتنو راتلونکی

(۱۶) پښتو او سیالې ژبې

(۱۷) جګړه او د پښتنو کلتوري ارزښتونه

(۱۸) د لرو برو د پیوستون لارې چارې

(۱۹) پښتانه روښنفکران او مضر احتیاط

(۲۰) پښتانه او نړیوال توب

(۲۱) پښتانه او هنري نړۍ

(۲۲) د پښتو لیکنې سمون لارې چارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

(۲۳) پښتو او پښتانه چارواکي

(۲۴) پښتانه او غربي نړۍ

(۲۵) پښتانه او ګاونډيان

(۲۶) پښتانه او انتخابات

(۲۷) پښتانه او د نړۍ زبرځواکونه

د دې سربيره ليکوالو ته دا هم ويلی شوي وو ، چې که چيرې په اړوندو موضوعاتو او په ورسره سمون خوړونکې موضوع څوک مقاله وليکي نو هغه به هم په سمينارکې شاملولی شي او يا که څوک وينا کول غواړي نو هغه ته به هم موقع ورکولی شي چې په دغو موضوعاتو وينا وکړي کله چې مونږ د سمينار ځای کابل ښار هوټل ته روان شو ، نو په لومړي ځل مو د کابل ښار هم په رڼا ورځ وليدو او کوم تصوير چې مونږ ته د رسنيو د کابل ښودلی و هغه بيخي دروغ ثابت شو. ځکه چې رسنۍ وايي هره ورځ په کابل کې بريدونه او بمونه دي وژنې او جنګونه دي ځانمرګي حملې او د انسان د وژنې پلانونه دي، خو د چا خبره چې ليدلی او اوريدلی ډير فرق لري. مونږ دغه يو منظر په کابل کې ونه ليدو هر طرف ته د بيا ودانۍ کار روان و د کابل ښار ټول

(c) ketabton.com: The Digital Library

لرغوني اثار او ودانۍ خوندي وي. بازارونه مارکيټونه يې اباد و د خلکو ګڼه ګونه بيخي عادي ژوند و بلکې ماډرن ژوند و او د کابل ښار د پيرس نقشه وړاندې کوله او داسې هوار سړکونه وو ، چې د سترګو په رپ کې يې مونږ د کابل ستار هوټل ميلمنو لپاره ورکړلی شوو مخصوصو ګاډو په زريعه رسولي وو.

کله چې مونږ د کابل ستار هوټل ته ورسيدو نو ما ته د پېښور

انټرکانټينينټل هوټل رایاد شو ، هو بهو هم داسې نظام يې و د استقباليې نه واخله تر تالار ټوله نقشه يې يو شان وه او ما ته داسې محسوسه شوه لکه چې مونږ پېښور کې يو.

هر کله چې تالار ته ورسيدو نو يو شمير ادب پوهان سياستمداران، وزيران خارجي ميلمانه او د رسنيو استازي او

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور اړوند شخصیتونه مو له ډېر نږدې څخه ولیدل چې له جملې څخه یې پوهاند حبیب الله رفیع، عصمت قانع، حبیب نثار، محمد اکرم خپلواک د سرحدی چارو وزیر، ډاکټر ځلاند، قاضی حسن حقیار، طایر ځلاند، ډاکټر خوشحال روهي، مجیب الرحمان لحاظ، جنرال طاقت، فرید احمد تسکین، سراج الدین پټهان، ډاکټر ابراهیم شینواری، ډاکټر کمال سادات، استاد روستار تره کی، محمد حلیم فدایي او یو شمیر نور نوموړي شامل وو.

سمینار پیل شو او هر یو وینا کوونکي ته په وار سره بلنه ورکړی کیده. چې ډیری علمي او د موضوع سره برابرې مقالې پکې په بشپړ ډول واورول شوې، خو د مقاله نګارانو تعداد زیات موضوع فراخه او وخت کم و ځکه نو منتظمینو اعلان وکړو چې د مقالې پځای خلاصه وړاندې کوئ ځکه چې وخت نیشته او میلمانه زیات دي. که څه هم په دغه وینا چا عمل ونکړو او هر چا د خپل زړه براس وویستو خو آفرین شه د اوریدونکیو په حوصلو چې په ډیر صبر او غور سره یې مقالې واوریدې او په ډیره منظمه توګه سمینار پای ته ورسیدو. چې په اخرکې یې ګډه اعلامیه هم جاری کړی شوه او دا هم وویل شو چې په سمینار کې اورول شوې ټولې مقالې به په کتابي بڼه چاپ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شی. ما چې د سمینار په اړوند پورته موضوعي فهرست کې لسم نمبر موضوع خوښه کړې وه، نو دلته که یې راوړم او تاسو درنو لوستونکیو سره یې هم شریکه کړم. کوم عیب را ته نه ښکاري دا هم همغه مقاله چې (د پښتون مشرتابه) ترسرلیک لاندې لیکل شوې او اورول شوې ده.

دا حقیقت لکه د لمر روښانه دی چې پښتانه زرګونه کاله لرغونی تاریخ لري. دغسې دوی خپل ځانګړي روایات، اقدار، تهذیب، تمدن، دود، دستور او عنعنات هم لري او دا همغه بهادر، جرات مند، میړنی او تاریخي قام دی، چې تل یې پخپل ناموس، وطن غیرت کړی دی او په نړۍ کې یې د خپل ځانګړي فطرت او طبیعت یو جدا روایت قایم کړی دی.

د پښتون قام وګړي انتهایي زړه سواندي، خیرخوا، همدرد او د نورو سره د ښیګړې په صفاتو سینګار او سمبال دي. د لوظ پاښه او د روغې جوړې منونکي دي. په ټولنیزه توګه دوی، داسې کارنامې ترسره کړي دي چې نور قومونه او ولسونه ورته حیران دي او په ځانګړې توګه یې هم کړي، داسې د جرات او ځانګړي شجاعت ځرګندونه کړېده، چې یوه نړۍ یې متعرفه ده. زه سره ددې چې د دې قوم په اړه په عامه توګه دا ویل کیږي، چې تعلیم نه لري، بلکې د تعلیم مخالفت کوي خصوصا په

(c) ketabton.com: The Digital Library

نجونـو خـو بيخـي د زده کـړې دروازې بنـدې سـاتي بيـا ځينـې روايتونـه او قدغنونـه هـم داسـې دي، چـې زده کـړو پـه لاره کـې خنډ ان ګڼل کيـږي. خـو ولـې بيـا هـم پښـتانه وګـړي پـه مختلفـو ځانګو کې داسې کارنامې ترسره کوي هم په تيرې زمـانې کـې او هم اوس مهال يې ټوله نړۍ په حيرت کې اچولې ده.

د فکرځای دی چـې هرکلـه د يـو قـوم بچيـانو او ځوانـانو تـه خصوصا نجونو تـه د تعلـيم لارې هـم تـړل شـوې وي. بنـد بزونو او قدغنونو سره هم مخ وي ولـې بيـا هـم دومـره پرمختـګ وکـړي. نـو يقينا چې دا ددې خبرې غمازي کوي چې پښتانه ډير باصلاحيته قوم دی. خو که چيرې دوی د روزنې، پالنې، زده کـړې او ښـوونې بندوبست پـه سـمه توګـه وکـړای شـي او پـه صـحيح اسـلامي او افغاني طريقې سره ورته تعليم ورکړی شي نو د نړۍ د هـر قـوم نـه زيات پرمختګ کولی شي او ډير نـاممکن کارونـه ممکـن کـولی شي. ځکـه چـې دا قـوم ډېر زړه ور او جرات منـد قـوم دی. چـې پـه هرحال کې دوی د خپل محنت او صلاحيت په برکت لارې وباسي لنډه دا چې پښتون ډېر لرغونی د کمال او هنر نه ډک قوم دی. چـې د نـړۍ پــه مختلفــو هيوادونــو يــې حاکميــت هــم کــړی دی او بادشاهي هم.

(c) ketabton.com: The Digital Library

خو له بده مرغه چې پښتون قوم د دومره لوی تاریخ درلودلو باوجود په بعضې اړخونو کې د نورو قومونو څخه ډېر وروسته پاتې شوی دی ، لکه د مثال په توګه پښتون قوم په هره زمانه کې د یو مخلص ، ذهین او ځیرک مشر د سیوري لاندې ندي جمعه شوي. چې دا خو اور تس نس قوم یې په یو تغر راغونډ کړی وي یا اوس یې راغونډ کړي. ځکه چې د پښتون دا لویه بدمرغي ده چې دوی د ځان نه بغیر بل څوک مشر نه مني هر یو ځان زمری بولي او نور ورته ګیدړان ښکاري. حال دا چې دا ممکنه نه ده چې هر څوک دې زمری شي او د دنیا تاریخ شاهد دی چې د ټول قوم مشري یو کس کوي. هر څوک د دې جوګه نه وي او هغه قوم پرمختګ کولی شي کوم چې د خپل مشر تابه په احکاماتو او پریکړو په خلوص او اتفاق سره عمل کوي. ولې د پښتون قوم بخت په دې لړ کې بیدار نه دی او د بې اتفاقۍ ښکار دی.

د دې سره یوه مهمه خبره هم کولی شي، چې د پښتون اتحاد د یوې توطیې له مخې تار تار کیږي ، خو دا لا تر اوسه پورې چا معلومه نه کړه چې د دې توطیې تر شا څوک دي او ولې د پښتون قوم وحدت ته زیان رسوي په دې لړ کې زمونږ پوهانو ته د خپلو صلاحیتونو ، تجربو او ادراک پر بنسټ کار کول پکار

(c) ketabton.com: The Digital Library

دي چې د پښتون وحدت خلاف سازشي لاسونه راڅرګند کړي او د هغو مخونه بې نقابه کړي. کوم چې په دې سازش کې ککړ دي.

له بده مرغه دا حقيقت هر څوک مني چې پښتون قوم مشرتابه نه لري خو د دې د پاره لاره هواره کړي. ټول پښتون په يو مزي و پيري. ځکه چې نن پښتون قوم د کومو مشکلاتو او کشالو سره مخ دی ، کوم جنګونه چې په پښتنه سيمه کې شروع کړای شوي دي. د دې ټولو بنسټيز علت د پښتون رهبر نشتوالی دی. د پښتون راغونډ بدل ، يو کيدل د دوی د هر دښمن ماتې ده ، لکه خوشال بابا چې وايي.

اتفاق په پښتانه کې پيدا نه شه

ګنې ما به د مغل ګريوان پاره کا

اسلام هم موږ ته د يووالي لارښوونه کوي او دا د خوښۍ ځای دی چې پښتانه د اسلام په سپيڅلي دين کلک مين دي او په اسلامي تعليماتو باندې عمل کوي. هم ددې لارښونو په نتيجه کې موږ ټول پښتون قوم ته پکار دي چې په يو مشرتابه راجمع شو او د يووالي څرګندونه وکړو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

بله زمونږ د قوم دا هم بد مرغي ده چې اقتدار یې لاس ته راغلی دی، خو ولې بیا هم د خپلې ژبې، کلتور، فرهنګ او د خپل ملت لپاره یې کوم بنسټیز کامونه نه دي پورته کړي، خصوصا د ژبې په برخه کې خو تري تاریخ ډېر ګیله من دی او وایي چې دوی په خپلو بادشاهیو کې د دوی دولتي او درباري ژبه پردۍ وه د لیک لوست ژبه پردۍ وه ، ځکه خو پښتو ژبې هغومره پرمختګ ونه کړو څومره چې یې تاریخ اوږد دی او همیت یې معلوم دی. داسې نور هم ډېر عوامل او علتونه دي چې هغه د پښتون قوم د پرمختګ په لاره کې خنډان دي.

اوس موږ ته ضرورت د دې خبرې دی چې نور زمونږ د یوویشتمې پیړۍ پښتون ځان و پیژني او د پښتون مشرتابه دا خلا پخپل سوچه فکر، سپیځلي سوچ او روښانه ذهن د یو داسې مشرتابه په صورت کې پوره کړي چې څلورو کروړو پښتنو د پاره د منلو وړ او د رهبرۍ جوګه وي او هم دا هغه فیصله او ذریعه ده چې پښتنه سیمه کې لګیدلی اور وژلی شي او پښتون قوم د موجوده او راتلونکی ستونزمن ژوند چې تیروي د هغه نه نجات موندلی شي او د یو امن خوښې، وطن پرست او د ملت خیرخوا په عصري علمو پوهه مهذب او مترقي

(c) ketabton.com: The Digital Library

قوم ترې جوړېدی شي او د نړۍ په قومونو کې د سیال قوم په توګه خپله پیژندګلوي جوړولی او ساتلی شي.

په هر صورت د سمینار په نیمایي کې ټولو میلمنو ته ډوډۍ ورکړی شوه او دا هغه شیبه وه، چې د یو شمیر نالیدلو ځهرو سره مو ځو خبرې او ملاقات وشو ځکه چې د سمینار په دوران کې دا موقع میسره نه وه، خو د وقفې نه په استفادې سره مو ځو ملګرو سره خبرې اترې وشوې او په ملاقات یې خوښ شوم. کله چې د سمینار څخه فارغ شوو نو ملګري طایر ځلاند ویل چې اوس به زما سره ځې. اول به د باغ بالا او بیا به د کابل ښار سیل وکړو. او بیا به شپې ته زما سره میلمانه یاست.

طایر ځلاند زلمی شاعر ادیب او د تلویزیون او راډیو تکړه ویاند دی د (خوشبو نه وینه د رنګونو څاڅي) او (لپه کې رڼا) یې شعري ټولګې چاپ دي او د (پښتو غزل تنقیدی جاج) یې نثري اثر دی د دې تر څنګ یې په مختلفو مطبوعاتو مجلو اخبارونو او انټرنیت له لارې علمي ادبي مقالې هم وخت په وخت خپریږي. ماشوم توب یې د مهاجرت په حالت کې زمونږ سره په کوهاټ کې تیر کړی دی او هم دلته یې سبق ویلی او د دینی زده کړو نه یې د کوهاټ ملګرو سره د خپلی مینې رشته قایمه ساتلې ده هم دا علت و چې مونږ هم ورته ترې اجازه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ضروري ګڼله او طایرځلاند هم راسره ومنله او یون صاحب هم په رونړ تندي اجازه راکړه. خو یون صاحب پر طایرځلاند دا تاکید هم وکړو، چې سهار یې بیرته وختي ما ته راورسوه.

وروستو مازدیګر وخت مونږ باغ بالا ته لاړو. هلته مو د کویټې نه راغلی میلمه شاعر فضل الهی پتمن، فرید احمد تسکین او صالح محمد سره هم ملاقات وشو. په دوی کې نمړی دواړه ښاغلي خو مونږ په اول ځل ولیدل. البته صالح محمد مونږ سره په کوهاټ کې د غلام بانډې کیمپ کې اوسیدو. او مونږ سره به په ادبي بنډارونو او مشاعرو کې شریکیدو. نو زمونږ سره یې پیژندګلوي وه د هغه په لیدو مونږ او زمونږ په لیدو هغه ډیر خوښ شو او د یو بل سره مو تیرې خاطرې رایادی کړې د ملګرو د حال احوال تپوس پوښتنه وشوه او ملګرو تصویرونه وویستل او بیا د لمر پرېوتو سره مونږ د کابل ښار سیل ته روان شوو او د کابل په مختلفو بازارونو سړکونو او مشهورو ځایونو ورغلو.

دلته پخوانۍ ودانۍ هم موجودې وې چې پیړۍ پیړۍ پخوا جوړې شوې وې او د مختلفو مذهبونو او تهذیبونو ترجماني یې کوله او اوسنۍ ودانۍ مو هم ولیدې چې د نړیوال معیار مطابق جوړې شوې وې. د جنګونو په دوران کې په نخښه شوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دیوالونه مو هم ولیدل چې د ګولیو او غوټو غارونه او سوري اوس هم پکې ثرګند وو لکه د دغو ودانیو لیدو سره راته ماته د افغانستان مړکیو زره کلن تاریخ راوړاندې شو او د مختلفو قومونو او تهذیبونو تصویر یې د سترګو وړاندی ودریدو خصوصا د جنګونو او بریدونو یو طویل تاریخ راته رایاد شو کله د کوروش د سرو لښکرو یرغل او کله د سکندر یرغل، کله د ساسانیانو واک کله د پینوهونګانو واکمنې کله د غربي ځواکونو حملې او کله د نورو قومونو تیري کله صفویان او کله سامانیان، غزنویان او بیا چنګیرخان او ګوډ تیمور ظلمونه او حکومتونه چې د افغانستان په خاورو دغو ټولو قومونو د قبضې او واکمنۍ هڅی کړي دي، خو بریالی شوي نه دي چې ټول عمر یې حکومت پرې وکړي ځکه چې دا خاوره دا وطن او دا هېواد د افغانانو و او وي به او د ډیرو جنګونو او کوششونو ناکام کیدونه پس ټولې نړۍ د افغانستان څخه لاس واخستو او په ۱۷۰۹ په لومړي ځل د میرویس نیکه د مشرۍ لاندې افغانانو خپل نظام جوړ کړو. او بیا په ۱۷۲۳ کې ابدالیان د دې هېواد واکمن شو او په ۱۷۷۲ ء کې یې د احمد شاه ابدالي درانی په مشرتابه یو مضبوط او مستحکم حکومت جوړ کړو. او د تاریخ په اوږدو کې په اول ځل د افغانستان په خاوره د افغانانو فراخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنستې حکومت قایم شو چې تر او سه پورې د افغانانو حکومت قایم دی.

د تاریخ له مخې د افغانستان نومونه مختلف پاتې شوي دي چې د جملې څخه يې سجستان هم دی دا داسی هېواد دی چې تر ټولو زوړ تاریخ لري او افغان داسی مضبوط او توانا قوم دی چې تل د جنګ په حالت کې پاتې شوی دی. کله د خارجي يرغلګرو او تعرض کوونکيو خلاف مورچه زن دی او کله د خپل منځي قبيلوي جنګونو په ولقه کې دی. او د افغانستان په سمه او غر، شاړه دشته صحرا او بازارونو هر ځای کې دغه انځور موجود دی.

مونږ د کابل ښار په ننداره وو خو وخت ماښام شو او زيات دوکانونه تړلی شوي وو. خصوصا د کتابونو دوکانونه تړلي وو سره د دې چې په يو ځای کې د کتابونو لوی بازار و او په زمکه د کتابونو لوی تعداد موجود و خو دوکانداران د تګ په حال کې وو او کتابونه يې راغونډول ځکه مونږ تري کوم کتاب وانه خستی شو او بيا چې په وړاندې لاړو نو د کابل تاريخي جماعت پل خشتي ته لاړو او دلته مو د ماښام لمونځ ادا کړو. دا ډیر ارت بيرت او لوی مسجد دی چې په ليدو سره يې د پيښور مهابت خان جماعت يا لاهور بادشاهي مسجد مونږ ته را ياد شو. په

(c) ketabton.com: The Digital Library

جماعت کې د لمونځ ګذارو زيات تعداد موجود و سره د دې چې د جمعې لمونځ شوی و خو بيا هم دومره خلک وو چې څو څو جمعې جوړيدی شوې. بعضې خلک پکې ناست وو او د جماعت د روحاني ماحول نه ئی خوند اخستو د لمونځ نه پس مو د دې تاريخي مسجد سيل وکړو او مختلفی برخې مو وليدې او بيا د طايرځلاند د کور په طرف روان شوو چې د کابل په اطرافو کې موقعيت لري.

دغلته مونږ د شپې ناوخته ورسيدو چې زيات مزل مو پياده وکړو د دې فايده دا وه چې سيل مو ښه وکړو په دې وخت کې زمونږ درې ملګري ميالطيف شاه شاهد ، وارث ناياب او حسينه ګل زمونږه جدا شوي وو. نه ده معلومه چې هغوی کوم خوا ته تلي وو. خو شپې ته بيرته خپلو کمرو ته ژوندون تلويزيون ته تللي وو.

مونږ چې د طايرځلاند کور ته راورسيدو نو د هغه نورو ورونو واصف الله شمس، سايرځلاند او څو نورو ځلميو زمونږ تود هرکلی وکړو. واصف الله شمس د پښتو شاعر دی او زمونږ سره په کوهاټ کې ډير پاتې شوی دی. ټولې ديني او عصري زده کړې يې هم دلته کړي دي او لکه د طايرځلاند يې د فراغت دستار تړلی دی دی. په ننګرهار کې اوسيږي. خو د ورور کره په

(c) ketabton.com: The Digital Library

میلمستیا راغلی و، خو ښه ده چې زمونږ سره یې هم لیده کاته وشو. د ماسخوتن ډوډۍ خوړلو نه پس ملګرو تر ناوخته خبرې اترې وکړې او د یو بل د حال څخه یې ځانونه خبر کړل.

سهار چې مونږ پاڅیدو نو د لمونځ لپاره زه او اعجاز خټک صاحب ووتلو او چې څه مزل مو وکړو، نو یو جمات په نظر راغلو خوله بده مرغه د اوبو کمبوت مسله پکې موجوده وه خو بیا هم اودسونه مو وکړل او لمونځ مو هم وکړو. کله چې واپس راغلو نو خبر شو چې زمونږ ملګري ډاکټرصابرخان شینواري واپس تلی دی او د ځان سره یې فضل الهی پتمن هم بوتلی دی که څه هم ډاکټرصاحب وړاندې ویل چې ټول سفر په دې رنګین و، خو سهار چې ټول ملګري اوده وو نو ډاکټرصاحب د موقعې نه فایده اخستي وه او پښې یې سپکې کړې وې.

مونږ چې د سهار چای وڅښلې نو بیا ژوندون تلویزیون ته راغلو دلته مو دمه وکړه او بیا د استاد اسماعیل یون صاحب سره د کابل بابا هوټل ته لاړو. هلته زمونږه ډیره ښه میلمستیا وکړی شوه. کله چې د ډوډۍ نه فارغ شوو او لاندې راکوز شوو نو حسینه ګل خور څو وارتپوس وکړو هغه نایاب څه شو؟ نو یو ملګري ځواب ورکړو چې نایاب دی نو بیا یې څه له تپوس کوې چې په دې ټول ملګري په خندا شو. او لږه شیبه پس نایاب هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلو چې د لاس مینځلو د پاره غسلخانې ته ننوتی و د ډوډۍ نه چې اوزګار شوو نو د ژوندون په طرف روان شوو دا د جمعې مبارکه ورځ وه، ځکه ملګرو غوښتل چې د افغان ادبی بهیر په او ونیزه غونډه کې برخه واخلي کومه چې په هره جمعه دا یریږي. دا خبره ټولو ملګرو په یو اتفاق سره خوښه کړه او بیا د یون صاحب په اجازه د جمعې د لمونځ وروستو مونږ ټول ملګري د افغان ادبی بهیرغونډې ته لاړو.

کله چې د غونډې ځای ته ورسیدو نو غونډه پیل شوې وه. ایجنډا هم ټاکل شوې وه. خو کله چې د غونډې ملګرو مونږ ولیدو نو د غونډې صدر اعلان وکړو، چې د میلمنو خبرې به واورو شعرونه به وو ایې او ټاکلې ایجنډا به بلې غونډې ته پریږدو. په دی پریکړه ټول یوه خوله شوه او بیا د میلمنو سره اعجاز ختک صاحب او میرمن حسینه ګل هم د میلمنو په څوکیو کیناستل دلته مو نجیب الله منلی، عبدالجبار ځپاند ، نثار صاحب، رودوال صاحب، همایون هېواد ، الحاج ډاکټرنعمت ګل پرګنیز، افضل شیرزاد ، نورګل شفق، سید جیلانی جلان، ترابي منګل، جاوید اوربل، پښتونیار ، شمس الدین شمس، فضل الرحمن پاځون، محمد عزیز تحریک. اسد الله غضنفر، اسلام زوی، علم ګل سحر، پیرمحمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

کاروان، زلمی هنرمند جاوید امرخېل او یو شمیر نور شاعران ادیبان او پوهان مو دلته ولیدل. مونږ ورسره خپل احساسات او خوښي شریکه کړه او دوی هم زمونږ په راتګ بیخي زیات خوښ وو.

کله چې د بهیر غونډه پای ته ورسیده، نو یو شمیر کتابونه ملګرو یو بل ته ډالۍ کړل او چې مونږ د بهیرد دفتر څخه لاندې راکوز شو، نو حسینه ګل خور بیا حیرانه وه او دا تپوس یې کولو چې نایاب څه شو؟ او چې یو ملګری بیا ورته وویل چې هغه نایاب دی، نو بیا څه لپاره د هغه تپوس کوی؟ په دې خبره یو ځل بیا ټول په خندا شو. په دې موقع هر یو شاعر زمونږ میلمستیا کول غوښتل او مونږ ته یې بلنه راکوله، خو زمونږ عذر دا و، چې مونږ د استاد یون صاحب میلمانه یو او د هغه د اجازې پرته هیچرته نه شو تللی او چار یې ښه چې ملګرو به زمونږ غذر قبول کړو، خو بیا هم هغوی مونږ ته ډیره مینه راکوله البته ښاغلي پیر محمد کاروان صاحب یوه منځنۍ لاره وو یسته ویل یې که د ډوډی میلمستیا مو د یون صاحب سره ده، نو بیا به زما سره چای څښئ او خبره چې د چایو راغله نو په افغانستان کې مونږ توري چای بیخي کمې ولیدې ورسره د څښلو اوبه هم عامې کمې لاس ته راتلې البته هرخاص وعام فلتر شوې د

(c) ketabton.com: The Digital Library

بوتلونو اوبه ځنبلې چې په ډېره کمه بيعه لاس ته راتلې په هرځای کې به خلکو د بوتلونو اوبه استعمالولې.

د پيرمحمد کاروان صاحب فن او شخصيت دومره خوږ او د قدرور و چې ملګرو ورته انکار نه شو کولی او بيا يې مونږ ګلبهار هوټل ته بوتلو د ټولو ميلمنو لپاره يې د چايو بندوبست وکړو، چې پکې بعضې مقامي ملګري هم شامل شو. د چايو سره يو شمير نور خوراکونه هم راوړل شو او يوه شيبه مونږ د چايو د خوند تر څنګ د کاروان صاحب علمي ادبي خبرې او خاطرې واوريدې او کله چې خبر شو چې زما (ليکونکي) تعلق د پښتو ورځپاڼې وحدت سره دی. نو ډير خوشحاله شو او ويل يې چې وحدت اخبار سره مې دومره مينه ده چې يو وخت داسې هم و چې زه به مياشت پس د خوست نه ميران شاه ته راتلم نو د يوې مياشتې اخبارونه به مې يو ځای له ځانه سره وړل او بيا به مې لوستل ځکه چې دغه وخت خوست ته وحدت اخبارونه نه راتلل.

کاروان صاحب د خپل فن او شخصيت دواړو په حواله خپل يو ځانګړی خوږلت او شخصيت لري زمونږ د ټولو ملګرو يې ډير په ورين تندي ملتيا او ميلمستيا وکړه او بيا چې کله ترې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مونږ د ژوندون ودانۍ ته حرکت وکړو نو ډیر په مینه او عزت یې رخصت راکړو.

کله چې خپلې کمرې ته راغلو نو دلته د پښتو لوی څېړونکي لیکوال او پوهاند استاد زلمی هېواد مل زمونږ په انتظار و د هغه سره مو ولیدل او ښه شیبه مو سره په بېلا بېلو ادبي او علمي موضوعاتو خبرې وکړې. ښاغلي له ما څخه د بخاریانو پ هکله معلومات وغوښتل، ځکه چې هغه د هغو بخاریانو په هکله څېړنه کوله کومو چې د پښتو ادب خدمت کړی دی. په دې مهال زلمي لیکوال نورولی سعید شینواري زنګ ووهلو ویل یې چې نن د شپې ډوډۍ به مو زما سره وي. مونږ ورته خپل عذر وکړو، خو ویې نه مانه او باالاخر مونږ ورغلو او چې مونږ ورغلو نو په ډیره مینه یې زمونږ هرکلی وکړو او د ټولو ملګرو تپوس یې وکړو، بیا یې ګلبهار هوټل ته بوتلو او هلته یې زمونږ د ملګرو میلمستیا وکړه ماخوستن ترې مونږ رخصت واخستو او د ژوندون مانۍ ته راغلو دلته نن د شپې مهال د افغانستان د ملي تحریک له طرفه د پښتنو او بلوڅو سره د پیوستو ورځې په ویاړ د یوې غونډې او جشن تابیا شوې وه، چې په ډیر ګڼ شمیر کې ورته خلک راغلي وو. په دوی کې نوموړي پوهان، لیکوالان. ژورنالستان، شاعران، هنرمندان، سیاستوال او په

(c) ketabton.com: The Digital Library

ملت مین عام وګړي شامل وو. ګیرچاپیره بلپونه لګیدلي وو او دغه دستوره د ژوندون تلویزیون د لارې نیغ په نیغه ښودلې شوه. نو د دې لپاره لویې لویې کیمرې هم لګیدلې وې. په سرکې یو شمیر وینا کوونکیو وینا وې وکړې یون صاحب د پښتنو او بلوڅو په تاریخ او یو والي وغږیدو څو شاعرانو شعرونه واورول او بیا هنرمندانو د خپل هنر په زریعه انقلابي ترانې او نغمې زمزمه کړې په دې ټولو مصروفیاتو کې زلمي شاعر او ادیب فرید احمد تسکین زمونږ سره ملګرې و چې زمونږ رهنمايي به یې کوله او د لیکوالو شاعرانو هنرمندانو او نورو ملګرو پیژندګلو به یې را سره کوله. د شپې ناوخته دا دستوره پای ته ورسیده او بیا چې مونږ خپل استوګن ځای ته راغلو نو تر ناوخته ویښ وو او د کابل د دې تاریخي او یادګار سفر ښې خاطرې مو په ذهنونو کې په غور ځنګونو وې.

مونږ چې کله په اول ځل د طورخم په لاره را دخل شو، نو په ټول افغانستان کې څو ورځې وړاندې په ۱۹ اګست ۱۰۱۳ د استقلال یا ازادۍ او خپلواکۍ ورځ تیره شوې وه، ځکه نو هرطرف ته د ملي بیرغ تور سور او شین رنګونه جوت وو، په هر مخ د خوښۍ اثرات ځرګند وو د بیرغ سره دومره مینه خلکو لرله چې په دوکانونو کورونو بازارونو لارو کوڅو او نورو اولسي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقاماتو کې به اویزاند وو بعضې خلکو ترې پګړۍ او پټکي جوړ کړي وو. هر څوک به ورته ډیر خوشحالیدل او حتی په بعضې ځایونو کې مو ولیدل چې خلک خصوصا ځوانان ورته ګډیدل او خلکو به ملي بیرغ ښکلولو بیا مو دا هم ولیدل چې په پنځه ورځو کې مو د پنځه سانحو د پاره د بجلۍ (برېښنا) نیشتوالی نه دی لیدلی او برق پکې پریمانه وو دا هم د افغانانو خوش بختي ده، چې د برېښنا شتون یې په برخه دی ځکه چې نن سبا د برېښنا نه بغیر ژوند ګران دی. ولې چې هرڅه د بریښنا په زریعه پرمختګ کوي او د ژوند ډیر کارونه د برق د لارې روان دی که چیرې برق نه وي نو دغه ټول کارونه به په ټپه ودریږي غرض دا چې برق د ژوند لپاره اوس د لازمي جز حثیت خپل کړیی او که دغه نعمت نه وي ژوند به نیمګړی وي. په دې لحاظ سره افغانان ډیر نیکمرغه دي چې دا نعمت ورته په برخه دی.

سهار چې مونږ د چایو نه اوزګار شوو نو د زلمي شاعر جلال امرخیل سره یو شمیر نور شاعران زمونږ سره د لیدو کتو په خاطر راغلی وو، چې په هغوی کې انعام الله ګوهر، عمادالدین دوران او یو شمیر نور ملګري شامل وو د هغوی غوښتنه وه چې مونږ نن د هغوی میلمانه شو خو زمونږ وخت پوره شوی و او واپس تګ هم ضروري و په دی خاطر مو ترې رخصت وغوښتو

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره د دې چې جلال امرخيل ډېر زور وکړو چې مونږ پاتې کړي تر دې پورې چې ويل يې تا سو زه پخپل موټر کې د طورخم پورې رسوم او آخري يې تر دې وويل چې غرمه به زمونږ سره تيروی خو زمونږ ملگری مجبور وو ځکه چې بعضې ملگري سرکاري نوکران وو او د هغوی رخصت پوره شوی و او سبا ته يې حاضری ضروري وه ، ځکه نو په ډېره مجبوری سره مو ترې رخصت راوخستو که څه هم د غه ملگري لږ خفه هم شو ، خو زمونږ مجبوري هم مهمه وه او بيا سهار نهه بجې مو د کابل نه حرکت وکړو.

استاد يون او د ده د ژوندون تلويزيون ټولو کارمندانو مونږ په ډېر غزت او درناوي سره رخصت کړو او زمونږ ملگرو دا سې محسوسول لکه چې د خپل لوی کور نه مونږ واپس روان شوو د کابل ټول يادونه مو په زړه کې ځای کړي وو په ټوله لاره د دغو کوربنو او ټولو شاعرانو ليکوالو او عامو وگړو زمونږ د ملگرو د خدمت او ميلمستيا خاطرې مو په زړونو کې وې او دا مو ويل چې مونږ په د دوی دا مينه جذبه او دا خدمتونه کله هم هير نه کړو هم په دغو خوږو خاطرو کې ماسپښين جلال آباد ته راورسيدو د ملگرو خيال و چې دلته به د اميرامان الله خان، استاد ملنگ جان او د ستربابا فخر افغان خان عبدالغفارخان

(c) ketabton.com: The Digital Library

مزارونو ته لاړ شو، تر څو د دوی زیارت هم وکړو او ورته دعا هم خو زمونږ موټروان را سره ملګرتیا نه کوله ګنې مونږ ورته ویل ګوره تا سره دا خبره شوې ده، چې جلال آباد کې به دوی لږ ماتلیږي او زیارتونه به کوي، خو هغه نه منله زمونږ بعضې ملګرو هم ویل چې ناوخته کیږي او زیارتونه نه کوو خو بعضې ملګرو خصوصا عبدالرحمان افغانیار، جان محمد رزګر او شیرالرحمان بیتاب ویل چې زیارتونو ته خامخا ځو او بیا هم داسې وشو. موټروان مو رخصت کړو او مونږ اول د امیرحبیب الله خان او امیرامان الله خان قبرونو ته لاړو دوی ته مو دعا وکړه بیا د ملنګ جان قبر ته لاړو هغه مو ولیدو، چې ډیر د خسته حالۍ سره مخ و، خو اوس ویلی شي چې د استادیون له اړخه دغه قبر دوباره جوړشوی دی.

د دې نه پس شیشم باغ په طرف د باچاخان مزار ته راغلو دلته د بابا لوی کور دی ورسره ښه کافي ځای دی، خو اوس مهال د نوې ودانۍ کار شروع و چې ډیر په لویه پیمانه کیږي دا کار په ډیرې تیزۍ سره روان دی او په دې کې لایبریرې (کتابتون) میلمستون. د باچاخان د اثارو د پاره ځانګړی ځای او داسې نورې برخې شاملې دي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغو ټولو مشرانو زيارتونه مو ډير په بيړه سره وکړل ځکه چې مونږ ته د ګمرک چارواکي په انتظار وو زمونږ لپاره يې د ډوډۍ بندوبست کړی و ، په دغه اساس چې د جلال آباد نه د طورخم په طرف روان شوو نو تقريبا دريې بجې وې چې مونږ د طورخم ګمرک ته راورسيدو دلته د ګمرک چارواکي زمونږ په انتظار ستړي شوي وو ، ځکه چې دريې ځلور ساعته انتظار يې کړی و ، چې ډير ګران کار دی. په دغه ورځ د دوی رخصتي هم وخته وي خو زمونږ لپاره ناست وو چې مونږ يې مننه هم وکړه او بخښنه مو هم ترې وغوښته چې زمونږ په وجه تاسو دومره اوږد انتظار وکړو. کور يې ودان ويل يې هيڅ خبره نه ده تاسو ميلمانه ياست ستاسو په مونږ ډير حق دی او هر يو ملګري د دې هڅه کوله چې کم نه کم خوراک وکړي او زر تر زره ځان اوزګار کړي ځکه چې وخت کم او سفر زيات وو هم داسې وشو او په يو څو منټونو کې مو ډوډی وخوړه او بيا مو د ګمرک له چارواکو څخه اجازه واخسته د خدای په اماني وشوه او يو مامور يې زمونږ سره ملګری کړو ، چې د هغه دا زمه واري وه ، چې موټر ونيسي او مونږ پېښور ته ورسوي دغه ملګري زمونږ لپاره يو نوی موټر ونيولو او موټروان يې پوهه کړو ، چې ميلمانه دي په غذاب يې نه کړې او پېښور ته يې ورسوه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مازدیګر مو د طورخم څخه حرکت وکړو د موټروان سره مو خبرې اترې وکړې نو معلومه شوه، چې هغه د خاطر افريدي مرحوم خوريي و. که څه هم د شعر او ادب سره يې ډېره علاقه نه وه، خو بيا هم د خاطر افريدي په شعرونو مين و او کله چې مونږ د خيبر په خړو غرونو کې راتيريدو نو ما ته يې د خاطرافريدي دا شعر بيا را ياد شو چې:

د خاطر رنګين غزل ته حيرانيږم

په دې خړ خيبر کې څه دي بې له خاورو

او بيا چې د خيبر په دره راواوښتو نو دا شعر مې له ځان سره زمزمه کړو چې:

د خيبر دره خو لار د تلو راتلو ده

په کابل او پېښور کې افغان يو دی

پـه لاره کې ډېر خنډان او مشکلات موجود وو، ځکه چې د سړک جوړولو کار شروع شوی دی د دی وجې نه اکثرو ځايونو کې ګڼې لارې بدليږی او پـه کچـه لارو تـګ وي، خـو زمـونږ موټروان ډېر پوهه و دا سې لارې ورته معلومې وې چې مـونږ يـې

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ډېر لږ وخت کې پېښور ته راورسولو کله چې د کارخانو او بیا د حیات آباد وادنۍ مونږ ولیدې نو بیخي د کابل تصویر مو په زړه شو دلته او هلته یو شان خلک یو شان کړه وړه رسم ورواج او یو شان ودانۍ دلته دا خبره هم باید وکړم، چې کله مونږ کابل ته روانیدو، نو مونږ د کابل یو وحشي او کنډر کنډر تصویر په ذهن کې وړی و. کوم چې مونږ ته تېروالو رسنیو راکړی و، په کوم کې چې مونږ د کابل وجود زخمي زخمي لیدلی و. په کابل کې د انسانیت هډو تصور نه و هلته د قتل وغارت بازار ګرم و هلته هر ځوک جلاد و د هر چا سره توره او ټوپک په لاس کې و بمونه او مړدکي د هغوی مشغولا وه چاودنې او وژنې یې روزګار و. تباهي او بربادي یې پیشه وه جوړې ودانۍ ړنګول یې خپل مسولیت ګرزولی و د انسان وینه تو یول یې د افتخار باعث ګڼل د بیا ودانۍ تصور پکې معدوم و د نوي کهول لپاره د ذده کړو او هنر لارې تړلې شوې وې بس په لنډه به داسې وو ایو چې کابل قصاب خانه وه...

کله چې مونږ د دغه انځور سره د کابل په ځمکه قدم کیښودو، نو مونږ ته دغه انځور بیخي دروغژن ښکاره شو او دغه ټول تبلیغات شنډ وختل کابل کې خو یو نوی انځور او نوی ماحول و. دلته ژوند ډیر خوشحاله و. دلته امنیت و د خلکو ژوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

يې عادي و بلکې د کابل په بازارونو مارکيټونو او هوټلونو کې خو داسې محسوسيدل لکه چې مونږ د پيرس په بازارونو کې سيل کوو. کابل اوس د پيرس په طرز ترقي کړې ده او کله چې ما د کابل دغه پر مخ تللى او حقيقي تصوير وليدو، نو دغه دروغژن او وحشي انځورمې وغورزولو او ما هغه تصوير په زړه کې راوړو کوم چې ما د سر په سترګو ليدلى و او هغه بيخي د پښتنولۍ تصوير دى. هم د دغه تصوير سره زمونږ سفر دوام درلود، چې عين د ماښام د بانګونو سره مونږ د رينګ روډ په لاره د قمردين ګړهۍ پل ته راورسيدو چې د کوهاټ په روډ واقع دى.

دا هغه مقام دى چې د کوهاټ ګاډي د پېښور نه راځي مونږ موټروان ته د اودريدو وويل او بيا مو د لطيف شاه شاهد، وارث خان ناياب او خور حسينه ګل نه اجازت واخستو. اګر چې هغوى مونږ ته ويل شپه زمونږ سره وکړئ، خو مونږ ورته خپل عذر وړاندې کړو او بيا مو ترې رخصت راواخستو او زه او اعجاز ختک صاحب د کوهاټ په طرف روان شوو او تير ماخوستن کورونو ته په خير خيريت او خوشحالۍ سره راورسيدو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

دلته دا یادونه هم باید وکړم، چې یو شمیر ملګري لکه عبدالرحمان افغانیار جان محمد زرګر او شیرالرحمان بیتاب زمونږ نه په جلال آباد کې پاتې شوي وو. چې بیا وروستو راغلل او مونږ چې کله راغلو نو تر اوسه پورې مو د کابل د سفر ټولې خاطرې په زړونو او ذهنونو کې خوندي دي. په دی هیله چې الله تعالی دې افغانستان یو د امن او سوکالۍ هېواد جوړ کړي اوس چې دلته ټولټاکنې هم وشوې او د ناټو عسکر هم تللی دي. نو باید چې ټول افغان ملت نړیوال او ګاونډیان یې د دې هېواد د بیا ودانۍ او پرمختګ لپاره خپله خپله برخه کردار ولوبوي. تر څو لکه د کابل ټول افغانستان یو پر مخ تللی هېواد وګرځي. ټول افغان مهاجرین هېواد ته بیرته راشي او نور د پردیو د نوکرۍ او زور زیاتي څخه وژغورل شي د افغانستان تاریخ او تمدن د ټول جهان د پاره مهم دی باید چې د دې اهمیت په خاطر افغان اولس د خپل هېواد د بیا رغونې او ساتنې د پاره په یو اتفاق کار وکړي چې دلته بیا د نړۍ سیلانیان رامات شي او د افغانستان په تاریخي اثارو او قومونو نورې څېړنې او لیکنې وشي، سفرنامې اولیکلی شي او د افغانستان پخوانی او اوسنی انځور نړی ته وښودل شي. د افغانستان دا سفر به تل زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

په زړه او ذهن کې خوشګواره او زړه راکښونکې خاطرې ژوندۍ ساتي او ما به د افغانستان سفر ته بیا بیا هڅوي...

دلته به دا هم د یادوړ وي؛ چې د ښاغلي اسمعیل یون سره مې یوه لنډه شان مرکه کړې چې بیا په ورځپاڼه وحدت کې خپره هم شوه، دلته یې تاسو درانه لوستونکي هم ولولی:

استاد پوهنوال محمد اسماعیل یون معروف لیکوال، مفکر، سیاستوال، ژورنالست او د ژوندون تلي ویژیون او د افغانستان ملي تحریک مشر دی. هر وخت په خپلو فعالیتونو کې بوخت وي او دچا خبره چې د سر ګرولو وخت نه لري، خو هر کله چې زه د کابل په یکه توت کې د هغه دفتر ته لاړم او د مرکې کولو لپاره مې ترې وخت وغوښتو نو په ډیر ورین تندي یې وویل ولی نه!

او بیا یې خپلو مامورانو ته وویل چې هر څوک راځي لږ یې ماتل کوئ! تر څو زما مرکه وشي. خلک یې هم بند کړل زما سره یې په ډیر تفصیل سره خبرې وکړې او د هر سوال ځواب یې په بشپړه ډول راکړو.

زما لومړی پوښتنه د ژوندون تلویزیون په لړ کې وه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صاحب وویل تاسو ته پته ده چې موجوده وخت د میډیا دی او بیا د پښتو میډیا خوډېر ارزښت لري او هغه هم ټي وي چینل ته. ما هم په دغه اساس پنځه کاله وړاندې د پښتو تي وي چینل لپاره هلې ځلې پیل کړې او ځمکه می پیدا کړه بیا مې پرې ابادي وکړه او د وخت د تقاضو سره سم او هماهنګ الات مو پیدا کړل او د تجربه کارو او تعلیم یافته زلمیو یوه ډله مو برابره کړه، چې درې کاله کې دغه پروسه سرته ورسیده او بیا څه د پاسه دوه کالونه وړاندی ژوندون ازمایشي نشرات پیل کړل، چې دورانیه یې اول دوه ساعته بیا څلور بیا اته او اوس مهال څلیریشت ساعت ته ورسیده، زمونږ په خپرونو کې ادبی، مذهبي،اسلامي، کلتوري، تعلمي، هنري، سیاسي او د ژوندون په هر اړخ بحثونه کیږي او ژوندون لومړی ټلي ویژیوني شبکه ده، چې خپل دفتر خپل الات. ځانګړي ماموران او کارمندان لري، چې ټول تعلیم یافته او د نوي دور د ټیکنالوژۍ څخه د ګټې جوګه دي.

یون صاحب وویل چې ما د خپل کار شروع په څلورسوه ډالرو کړې وه او اوس مهال زمونږ اداره په سلو کې اتیا فیصده ضرورتونه پوره کوي. پاتې د ملګرو په مرستو سرته رسوو او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټلي ویژیوني شبکې ټول مصرفونه زمونږ پښتانه ملګري پوره کوي چې زه یې د خپلې ژبې او کلتور سره د دغې مینې قدرکوم.

یون صیب وویل چې زمونږ هدف د پښتون قوم بیدارول باسواده کول او د جنګونو څخه ژغورل دي او مونږ پخپلو سپڅلو مقصدونو کې بریالي شوي یو، اګر چې په دې لار کې مونږ د بېلا بېلو ستونزو سره مخ یو او د ګواښونو لاندې یو. هر وخت مو سرته خطر دی خو بیا هم خپل کارمو په چټکتیا سره روان ساتلی دی،

ما ویل یون صیب تاسو د ملي تحریک په نوم یو ګوند هم جوړ کړی دی. د دې موخه څه ده؟

نو یون صیب وویل چې په موجوده وخت کې پښتانه تار تار دي. د دوی راغونډول او په سیاسي عمل او د بیا رغونې په کارونو کې برخمن کول په راتلونکیو ټولټاکنو کې د دوی د رول او ارزښت زمونږ بنیادي مقاصد دي. او تر اوسه پورې زرګونو ځوانانو زمونږ سره په ملي تحریک کې غړیتوب تر لاسه کړی دی او ډیر په تیزۍ سره په وړاندې روان دی چې په راتلونکیو صدارتي ټاکنو کې به یو مناسب پښتون مشر تابه ته خپله رایې ورکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

یون صیب وویل چې تحریک به د افغانستان کورنیو او ټولې نړۍ کې مشیتو پښتنو د ستونزو هواري لپاره وخت په وخت سمینارونه، بحثونه او په لویه پیمانه غونډې کوي، چې د نړۍ د هر ملک نه به ورته پښتانه پوهان رابللی شي او د خپلو ستونزو د هواري لپاره به خپل فکر زمونږ سره شریکوي، ده وویل چې د نن پښتون قوم بنیادي مسله د تعلیم، نشتوالی، د پردي جنګ کورته راوړل او خپل منځي اختلافات دي چې مونږ به د دغو مسلو د هوارولو لپاره هر لړ هڅې کوو د لر او بر پښتون ستونزې یو شان دي باید په یوه خله د خپلو ستونزو د هوارولو لپاره کار وکړو،

د یون صیب په خیال د افغانستان او سیمې د جنګ ختمولو لپاره هم دغه بنیادي تګلاره ده. ده وویل چې اولس مشر حامد کرزی حاضر وخت د شمالي ټلوالې د اثر لاندې دی او د پښتون قوم او ژبې لپاره یې هیڅ کار نه دی کړی او د نورو قومونو او ژبو خدمت ته یې کار ویلی دی،

یون صیب دا هم وویل چې په راتلونکیو ولسمشریزو ټاکنو کې باید د افغان کډوالو لپاره د رایې ورکولو موقعې برابرې کړی شي، چې د غسې به فایده پښتون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولسمشر ته ورسي، ولی چې په خارج کې زيات پښتانه کډوال مشته دي.

ده دا هم وويل چې زمونږ په اطرافو کې پښتانه اباد دي چې دوی د بعضې قوتونو له خوا د تعليم څخه بې برخې ساتلی شي او پردي جنګونه پرې تپلی شي خو خپل پښتانه هم په دغه جرم کې ورسره ککړ دي. کوم خلک چې تعليم وکړي هغوی کابل او اروپا ته لاړ شي د ارامی ژوند تيروي او عام وګړي جنګونو او جهالت کې پريږدي. بايد دغه ټول وګړي باسواده او له جنګونو څخه وژغورلی شي.

ده وويل طالبان او نور مخالفين بايد په سياسي عمل کې برخه واخلي او د هېواد لپاره خدمت وکړي.

ده وويل چې ما د ۳۵ نه زيات کتابونه په بېلابېلو موضوعاتو ليکلي دي. بايد دغه ولوستل شي. چې هر چا ته خپله څهره ښکاره شي، ده زياته کړه، چې د افغانستان دولت ته پکار دي چې د افغان کډوالو لپاره زمينه برابره کړي ترڅو دوی خپل هېواد ته واپس راشي او نور د پردو د غلامۍ څخه نجات ومومي. ده زياته کړه چې ملي تحريک به د ټول افغان ملت د ذده

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړو او سوکالۍ لپاره کار کوي او ژوندون ټلویزیون به یې د لارې مشال وي باید پښتانه په دغه رڼا کې خپل مرام ته ځان ورسوي، ځکه چې د ملي تحریک هر زلمي سره د علم رڼا ده او رڼا هره تیاره لرې کوي، تمبوي او تښتوي یې د جنګ څخه کرکه او نفرت کوي د امن او مینې اخوت او صداقت پرچار کوي او د خپل ګران افغانستان د بیا ودانۍ او د زلمي کهول د تربیت مسولیت په غاړه لري، او خپل افغان ملت د جنګونو د غذاب څخه ژغوري.

استاد یون وویل چې ټول افغان ملت ته زما دا پیغام دی چې ملي تحریک د بیرغ لاندې راجمع شي، ترڅو د نړۍ د نورو قومونو په څیر خوشحاله او سوکاله ژوند تیر کړو او د جنګونو څخه نجات ومومو.

په هر صورت له استاد یون څخه مو لږ وخت غوښتلی و، خو چاریې ښه چې تر څو پورې مې پوښتنې کولې په اطمینان سره یې ورته ځوابونه ویل خو ما سره د هغوی د مصروفیاتو او د راتلونکیو میلمنو د انتظار احساس و، ځکه چې ورسره خبرې راالندې کړې وی.خو په دغه دوران کې خبرشوم چې یون صیب په پېښور کې هم ډیر وخت تیر کړی دی او د ده لهجه او کړه وړه بیخي پېښوري وو. د دې نه علاوه هم یو شمیر خارجي

(c) ketabton.com: The Digital Library

هېوادونو ته يې سفرونه کړي دي. د رښتيا خبره دا ده چې ډېر مناسب او موزون شخصيت دی. بلکه داسې به ووايم چې:

د جينۍ رنګ د درواينو دی

که مرګي پرېښود د کابل منه به شينه

که چېرې افغان ملت په ده راټول شي نو ډېر ښه مثبت سوچ لري او د افغانستان جنګونو ته د پای ټکی کېښودلی او ملت له سوکالۍ سره مخ کولی شي.

پـــای

(c) ketabton.com: The Digital Library

له کوتله تر کابله

فیروزخان صادق

د افغانستان ملي تحریک
www.melitahrik.com

د خپرونو لړ: ۳۳

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library